

SÚWRETLEW ÓNERI

OQÍTÍWSHÍLAR USHÍN
METODIKALÍQ QOLLANBA

**Ózbekstan Respublikası
Xalıq bilimlendiriw ministrliği
basıp shıǵarıwǵa usınıs etken.**

Jańa basılım

Tashkent- 2022

UO'K 75(072)
KBK 85.1
V 30

Dúziwshiler:

Noila Vahobova, Zulayxo Xoshimova

Pikir bildiriwshiler:

D. Tulanova – Nizamiy atındaǵı Tashkent mámleketlik pedagogikalıq universitetiniń súwretlew óneri kafedrası docenti w.a.

Sh. Xaydarova – Tashkent qalası Yunusabad rayonındaǵı 70-ulıwma bilim beriw mektebi súwretlew óneri hám sıziw pání oqıtıwshısı.

Milliy oqıw baǵdarlaması tiykarında jaratılǵan 3-klass “Súwretlew óneri” sabaqlıǵı ushın tayarlanǵan bul metodikalıq qollanba ulıwma bilim beriw mektepleriniń oqıwshılarına súwretlew óneri pání boyınsha qoyılatuǵın talaplar, tematikalıq is reje, interaktiv metodlar toplamı hám de sabaqlardı shólkemlestiriw boyınsha metodikalıq usınıslar berilgen. Pán oqıtıwshıları sabaq processinde temaǵa say interaktiv metodlardı qol-lanıwda, sabaqtı nátiyjeli jobalastırıwda metodikalıq qollanbadan dóretiwshilik penen jantasqan halda paydalanıwı múmkin.

Súwretlew óneri 3 Metodikalıq qollanba [Tekst] oqıtıwshılar ushın metodikalıq qollanba / Noila Vahobova, Zulayxo Xoshimova. – Tashkent: Respublikalıq bilimlendiriw orayı, 2022. – 112 bet.

Respublikalıq maqsetli kitap qorı
qarjıları esabınan basıp shıǵarıldı.

Original maket hám dizayn koncepsiyası
Respublikalıq bilimlendiriw orayı tárepinen islendi.

ISBN 978-9943-8070-9-9

Respublikalıq bilimlendiriw orayı, 2022

M A Z M U N I

Súwretlew óneri pánin oqitiw metodologiyası.....8

1-BAP. GRAFIKA.....24

1-sabaq24

2-sabaq28

3-sabaq31

4-sabaq34

5-sabaq39

7-sabaq43

9-sabaq48

2-BAP. MÚSINSHILIK.....52

10-sabaq53

11-sabaq56

12-sabaq61

13-sabaq63

14-sabaq66

3-BAP. REŃLI SÚWRET.....70

17-sabaq71

20-sabaq74

25-sabaq78

4-BAP. KOMPOZICIYA85

28-sabaq85

29-sabaq90

30-sabaq95

31-sabaq100

32-sabaq104

SÚWRETLEW ÓNERI PÁNINIŇ MAZMUNÍ HÁM ÁHMIYETI NELERDEN IBARAT?

Súwretlew óneri páni oqıwshılardıń súwretlew sawatın rawajlandırıwǵa, kórkem-estetikalıq talǵam hám emocional sezgirligin ósiriw arqalı sociallıq ómirde zárúr bolǵan bilimlerde iyelewine xızmet etedi.

Súwretlew óneri oqıw páni ulıwma bilim beriwshi pánler ishinde ruwxıy salamat áwlad tárbiyası máselesin jaqsı tárepke sheship beriwde keń imkaniyatlardı iye. Súwretlew óneri sabaqlarında óner hám ónermentler dúnyası, ónerdiń sociallıq wazıypası hám ózine tán qásiyetleri, onıń súwretlew quralların úyrenip barıw arqalı oqıwshılar qorshaǵan átirap, súwretlew, ámeliy óner hám arxitekturadaǵı gózzallıqlardı kóre biliw, qádirlaw hám qorgawdı úyrenip baradı. Súwretlew óneri páni oqıwshılarda estetikalıq mádeniyatı hám kórkem pikirlewin rawajlandırıw hám de súwretlew sawatxanlıǵın tárbiyalawdan ibarat bolıp esaplanadı.

MILLIY OQÍW BAǴDARLAMASÍN ZAMANAGÓY JANTASÍW TIYKARÍNDÁ USÍNÍW

Oqıtıw hám de tárbiyalawda milliy rawajlandırıw principi hám ğarezsizlik jetiskenlikleri, xalıqtıń bay milliy, ruwxıy hám intellektual iskerligi hám de ulıwmalıq qádiryatlarǵa tayanǵan, insaniyılıqqa baǵdarlanǵan bilimlendiriw mazmunın basqıshpa-basqısh járiyalaw oqıwshınıń shaxsına, ondaǵı bilimlendiriw hám bilimlerde bolǵan qızıǵıwshılıǵın kúsheytiwge, óz betinshe rawajlanıwǵa úyretiw, insaniyılıq qádir-qımbat sezimin qalıplestiriwdi názerde tutadı.

3-KLASS OQÍWSHÍLARÍNA SÚWRETLEW ÓNERI PÁNINEN QOYÍLATUĞÍN TALAPLAR

1	Estetikaliq mádeniyat hám dóretiwshilikti rawajlandırıw koncepsiyası
1.1	Ózbek xalıq ámeliy óner túrlerin salıstıradı hám kórkemlik tárepten talqılaydı.
1.2	Gúlalshılıq jumısların kórkem talqılaydı.
1.3	Naǵıs kompoziciyası ushın reń tańlawǵa dóretiwshilik qatnasta jantasadı.
1.4	Plastilin menen islegende jumıs ornın durıs shólkemlestiredi
2	Ózin-ózi qorǵaw hám rawajlandırıw koncepsiyası
2.1	Hár qıylı is qurallarınan paydalanıwda qáwipsizlik qaǵıydalarına ámel etedi
2.2	Reńler menen islegende tazalıqqa ámel etedi
2.3	Járdemshi sızıqlar menen naǵıs hám de súwret salǵanda sanitariya-gigiena talaplarına ámel etedi
3	Ámeliy iskerligin rawajlandırıw koncepsiyası
3.1	Jıl máwsimlerin hám basqa kórinislerdi durıs sáwlelendiriwshi reńlerden paydalanadı
3.2	Tiykarǵı hám qospa reńlerdi salıstıradı
3.3	Tematikaliq naǵıs hám basqa kórinisler kompoziciyasın isleydi
3.4	Natyurmort janrına baylanıslı atamalarđı qollanadı
3.5	2-3 miywelerden dúzilgen natyurmorttı súwretley aladı
3.6	Jıllı hám suwıq, xromatik hám axromatik reńlerden paydalanıp súwret sızağı
3.7	Tematikaliq relyefli hám bórtpe músin jasaydı
3.8	Ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciyalarda súwret sıza aladı
3.9	Statika hám dinamika temalarında súwret isley aladı

Baslawish klasslarda ótiletuǵın ámeliy shınıǵıwlar islewde oqıwshılarda dóretiwsheńlik, óz betinshe pikirlew qábiletin tárbiyalaw áhmiyetli orındı iyeleydi.

1-4 klasslarda boyaw menen islew shınıǵıwlarında reńlerdiń hár túrli túslerin hám ashıq-toqlıǵınıń parqın biliwge, kerekli reńlerdi tańlay alıwdı úyretiw tiykarǵı wazıypa bolıp esaplanadı. Bul klasslarda kóbirek guash, akvarel boyawı hám olardıń aralaspalarınan paydalanıladı.

Baslawish klasslarda ótiletuǵın ámeliy shınıǵıwlarda súwretti qaǵaz betine durıs jaylastırıw, buyım hám nárselerdiń keńisliktegi jaǵdayı, dúzilisin tabıw, olardıń óz-ara baylanısın anıqlay alıw hám anıq sızıp biliw talap etiledi.

SÚWRETLEW ÓNERI (3-KLASS)

Sabaqlar tártibi	Tema ataması	Saat	Ótiliw múddeti
1-sherek			
1-sabaq	Grafikada natyurmort hám peyzaj janrları. Format	1	
2-sabaq	Jol ishine nağıs sızıw.	1	
3-sabaq	Jaqtılıq hám saya. Jelbiregen lenta súwretin salıw.	1	
4-sabaq	2-3 túrli miyweden dúzilgen natyurmort sızıw.	1	
5-sabaq	“Gúze hám sarımsaq” temasında natyurmort sızıw.	1	
6-sabaq	“Tandır nan” temasında natyurmort islew		
7-sabaq	Qara fonda aq reń menen natyurmort sızıw	1	
8-sabaq	1-baqlaw jumısı. “Piyaz” súwretin salıw.	1	
9-sabaq	Reńli fonda qara reń menen peyzaj sızıw.	1	
2-sherek			
10-sabaq	Músinshilik túrleri	1	
11-sabaq	Gúlal ustaxanasına sayaxat.	1	
12-sabaq	Milliy oyınshıqlar músinin jasaw.	1	
13-sabaq	Dasturqandağı jemisler.	1	
14-sabaq	“Ur toqpaq!” ertegi tiykarında músin jasaw.	1	
15-sabaq	2-baqlaw jumısı. “Ertek qaharmanları jańa jıl arshası átirapında” temasına músin jasaw.	1	
16-sabaq	“Arqa polyus ayıwı” temasına músin jasaw.	1	
3-sherek			
17-sabaq	Ayqulaq. Tiykargı hám qospa reńler. Reńler aralaspası.	1	
18-sabaq	Axromatikalıq reńler. “Gójektiń” súwretin salıw.	1	
19-sabaq	Xromatikalıq reńler. “Balıqsha” súwretin salıw	1	
20-sabaq	Suwıq reńler. “Aqqus” tırń súwretin salıw.	1	
21-sabaq	Jıllı reńler. “Jolbarıs balası”nıń súwretin salıw.	1	
22-sabaq	“Qumırı” súwretin salıw.	1	
23-sabaq	Dekorativ qus. “Tawıstıń” súwretin salıw.	1	
24-sabaq	3-baqlaw jumısı. “Tábiyat álemi” temasında súwret salıw.	1	
25-sabaq	Tábiyattağı tereklerdiń jıl máwsimlerine qarap ózgeriwin súwretlew.	1	

26-sabaq	Reñ hám keypiyat. “Nawrız bayramı” temasında súwret salıw.	1	
4-sherek			
27-sabaq	“Tawda báhár” temasında keñislik kompoziciyasın islew.	1	
28-sabaq	“Kosmosqa párwaz” temasında kollaj usılında kompoziciya islew.	1	
29-sabaq	Statika (teñ salmaqlılıq) hám dinamika (háreket)	1	
30-sabaq	Ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciya islew.	1	
31-sabaq	Kompoziciyadağı ritm.	1	
32-sabaq	4-baqlaw jumısı. “Haywanat bağı” temasında kompoziciya islew.	1	
33-sabaq	“Tábiyattı saqlań” temasına plakat kompoziciyasın islew.	1	
34-sabaq	“Tábiyattı saqlań” temasına plakat kompoziciyasınıń shriftin islew.	1	
	Ulıwma	34	

SÚWRETLEW ÓNERI KURSÍN TEMATIKALÍQ REJELESTIRIW (3-KLASS)

№	Baplardıń ataması	Saatlardıń bólistiriliwi		
		Jámi	Teoriyalıq	Ámeliy
1	Grafika	9	1	8
2	Músinshilik	7	1	6
3	Reñli súwret	10	1	9
4	Kompoziciya	8	1	7
Jámi:		34	4	30

SÚWRETLEW ÓNERI PÁNIN OQÍTÍWDÍN METODOLOGIYASÍ

Búgingi jeke adamnan belsendi háreket etiw, óz betinshe qarar qabil etiw, turmıstırn ózgeriwshenligine iykemlesiwdi talap etip turǵan bir dáwirde bilimlendiriw sistemasında oqıtıw barısın kepilleytuǵın metodologiya zamanǵa say bolıwı kerek. “Metodologiya” grek tilinen alınǵan bolıp, “metodlar teoriiyası”, “temanı bekkemlew metodları”, “metodlar hám strategiyalar”dı úyrenedi, bilim beriwshiniń teorialıq hám ámeliy iskerligin shólkemlestiredi.

Pedagogika metodologiyası bul- pedagogikalıq bilimler hám onı islep shıǵarıwı haqqındaǵı maǵlıwmat.

Pedagogikalıq metodologiya oqıwshılardı óz betinshe pikirlewge, ózin-ózi basqarıwǵa, mashqalanıń sebebi, aqıbeti hám sheshimlerin tabıwǵa baǵdarlaydı, háreketleriniń nátiyjelerin talıqlawǵa, hádiyselerge durıs sheshim qabıllawǵa úyretedi, oqıwshılardıń bilim hám kónlikpelerin durıs bahalawǵa múmkinshilik beredi. Motivaciyanıń joqarı dárejede bolıwın támiyinleydi, pedagogikalıq bilimlerdiń quramı hám funkciyaları, pedagogikalıq máseleleri, metodologiyalıq áhmiyetke iye bolǵan baslanǵısh, tiykarǵı, fundamental, filosofiyalıq, ulıwma-ilimiy hám pedagogikalıq qaǵıydalardı túsindiridi.

Pedagogikalıq metodologiya pedagogikalıq teoriyanıń baslanǵısh noqatları, pedagogikalıq hádiyselerdi kórip shıǵıwdaǵı tárepleri hám olardı en jaydırıw usılları,

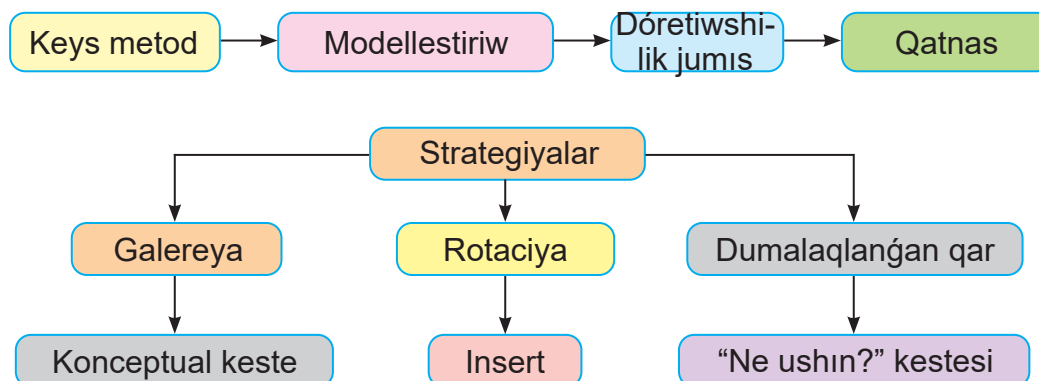
hám de, alınǵan bilimler sisteması bolıp esaplanadı. Texnologiya hám metodlar metodologianıń tiykarı. Texnologiya hám metodlardı qollanıwdıń abzallıǵı, qolaylılıǵı, nátiyjeliligi, kóre biliwdiń ańsatlıǵı menen ózine tán áhmiyetke iye.

Dereklerde jazılıwına qaraǵanda: “Jaqsılıqqa erisiw eki shárttiń orınlanıwı- hár qanday iskerliktiń juwmaǵındaǵı maqsetti durıs belgilew hám maqsetke erisiw ilajların izlep tabıwǵa baylanıslı”. Demek, metodologianı ámelge asırıwda metodlarǵa tiykarlanatuǵın bolsaq, xızmettiń metodologiyalıq tiykarın anıqlaw hám maqsetke erisiw metod hám usıllardı durıs belgilew áhmiyetli bolıp esaplanadı.

Oqıw barısında qollanılatuǵın texnologiyalar metodlardan ajırılıp turadı: “Jeke adamǵa qaratılǵan bilim beriw texnologiyası”, “Oqıtıwdı individuallastırıwshı bilim beriw texnologiyası”, “Modellestiriwshı bilim beriw texnologiyası”, “Birgelikte jumıs alıp barıwshı bilim beriw texnologiyası”, “Mashqalalı bilim beriw texnologiyası”, “Evristikalıq bilim beriw texnologiyası”, “Sanlı bilim beriw texnologiyası” sıyaqlı.

Ózgerislerdiń bólistiriliwine qaray (radikal, modifikaciyalanǵan, kombinaciyalanǵan), kólemine qaray (lokal, modulli, sistemalı), kelip shıǵıw dereğine qaray (sol jámiyet ushın ishki yamasa sırttan alınǵan) túrleri tiykarında innovaciyalar usılayınsha bólistiriledi.

Interaktiv metodlar:

Texnologiya – kerakli nátiyjege erisiw ushin metod hám qurallar toplamı.

Pedagogikalıq texnologiya – belgili bir proekt tiykarında shólkemlestirilgen, anıq maqsetke qaratılğan hám de sol maqsettiń nátiyjesin kepillewshi pedagogikalıq iskerliktiń mazmunı.

Oqıtıw texnologiyası – oqıw shınıǵıwlarınıń hár bir basqıshın bólek-bólek proektlew, kútilgen nátiyjelerdi aldınnan anıqlaw, hár bir basqıshqa qullanılatuǵın formasın, metodın hám quralların durıs tańlap alıw, oqıtıwshı hám de oqıwshınıń wazıypaların aydınlastırıwǵa baǵdarlangan algoritimli izbe-izlik.

Bilim beriw metodları degende úyrenilip atırǵan materiallardı iyelewge qaratılğan hár túrli didaktikalıq wazıypalardı sheshiwge baylanıslı oqıtıwshınıń úyretiwshi jumısı hám oqıwshılardıń oqıw úyreniw xızmetin shólkemlestiriw metodlarınıń jıyındısı túsiniledi.

Bilim beriw metodı – oqıtıw metodınıń quramınıń bir bólegi. Metodlar járdeminde tek ǵana oqıw wazıypasınıń bir bólegi sheshiledi.

Interaktiv metod – oqıwdıń quramınıń bir bólegi bolıp, bir waqıttıń ózinde hám oqıtıwshı, hám oqıwshını belsendilestiriwge qaratılğan oqıtıw metodları jámlenbesi.

Metodika – qatań izbe-izlikke, aldın dúzilgen reje, sistemaǵa anıq boysınıp, belgili bir jumıstı maqsetke muwapıq ótkeriw metodları, jollarınıń jámlenbesi. “Metodika” túsiniǵı hár

qıylı pánlerdi oqıtıw menen baylanıslı qollanılp, belgili bir tarawdı oqıtıwın, mazmunın, nızamlılıqların, formasın, metod hám qurallarınıń jıyındısın ózinde kórsetedi.

Metodologiya – insanlardıń jasawı hám de ómir súriwi ushin zárúr bolǵan bilim, kónlikpe hám tájiriybeler jıyındısın ózlestiriwge qaratılğan sanalı ómir súriw kórsetkishi.

Bilimlendiriwge engizilip atırǵan Milliy oqıw baǵdarlamasınıń tiykarǵı maqsetleriniń biri innovaciyalıq sanlı ekonomika hám informaciyalıq jámiyet ushin kadrlar tayarlaw imkanın beretuǵın oqıtıw sistemasın jaratıw bolıp esaplanadı. Milliy oqıw baǵdarlamasınıń mazmunı bolsa jas áwladtaǵı kritikalıq pikirlew, kommunikativlik, dóretiwshenlik hám birgelikte islesiw kónlikpelerin, yaǵnıy kompetenciyların rawajlandırıwǵa baǵdarlangan.

Sonı aytıp ótiwimiz kerek, hár qanday pedagogikalıq texnologiyalar hám metodlardıń nátiyjesi onı qollanıp atırǵan oqıtıwshınıń bilimi, dóretiwshilik hám kásiplik sheberligine baylanıslı. Oqıtıwshınıń kásiplik sheberligi, oqıwshılardıń individual qásiyetleri, qızıǵıwshılıqları, bilim beriw sharayatı hám bar imkaniyatlardı inabatqa alǵan jaǵdayda durıs túsiniłgen, tańlangan hám qullanılǵanda gózlengen pedagogikalıq maqsetke erisiliwi óz-ara baylanıslı. Bunıń ushin hár bir oqıtıwshı dáslep sabaǵın maqsetli shólkemlestiriwi lazım.

SABAQTÍŃ MAQSETLERINE QOYÍLATUǴÍN TALAPLAR

Anıqlıq – sabaq sońında oqıwshılarda payda bolǵan jańa bilimler, kónlikpe hám uqıplılıqlardıń qalıplesiwi, rawajlanıwın belgilep beredi.

Reallıq – real imkaniyatlar: oqıwshılardıń jası, individual ózgeshelikleri, klasstaǵı oqıwshılar sanı, sabaqtıń qurallandırılıwı, texnikalıq támiyinleniwge baylanıslı jaǵday.

Diagnostika – maqsetke erisiw múmkin bolǵan kriteriyalar.

Sabaqtı maqsetli durıs shólkemlestiriw. Súwretlew óneri pánin oqıtıwda sabaqtı bólimlerge bólip, hár bir bólimin minutlarǵa ajratıp alıw maqsetke muwapıq. Sebebi

ámeliy pánlerdi oqıtıwda sabaqtıń “Ámeliy shınıǵıw” bólimi oqıwshılardıń bilim hám kónlikpelerin qalıplestiriwde áhmiyetke iye. Puqta reje-jemisli nátiyje. Reje tiykarında bólimlerge ajratıp shólkemlestirilgen sabaqlar qızıqlı hám tártipli boladı. Sabaqtıń hár bir bóliminde oqıwshılar teoriyalıq, ámeliy-metodikalıq jaqtan óziniń bilim, kónlikpe hám kompetenciyların bekkemlep baradı. Eń áhmiyetlisi, oqıtıwshı hám oqıwshılar 45 minutlıq waqıttan nátiyjeli paydalanadı.

№	Sabaqtıń bólimleri	Ajratılǵan waqıt
	Sabaqtı shólkemlestiriw bólimi	3 minut
	Ótilgen temanı bekkemlew	3 minut
	Taza temanı bayan etiw	8 minut
	Ámeliy shınıǵıw	22 minut
	Taza temanı bekkemlew	5 minut
	Sabaqtı juwmaqlaw hám úyge tapsırma beriw	5 minut

INTERAKTIV METODLAR

Zamanagóy bilim beriwdi shólkemlestiriwde qoylatuǵın áhmiyetli talaplardıń biri artıqsha ruwxıy hám fizikalıq kúsh sarplamay, qısqa waqıt ishinde joqarı nátiyjelerge erisiw bolıp esaplanadı. Qısqa waqıtta belgili teoriyalıq bilimlerde oqıwshılardıń jetkerip beriw, olarda belgili bir iskerlik boyınsha kónlikpe hám tájiriybe payda etiw, sonıń menen birge oqıwshılardıń iskerligin baqlaw, olardıń iyelegen bilim, kónlikpe hám uqıplılıqlarınıń dárejesin bahalaw oqıtıw-shıdan joqarı dárejedegi sheberlik hám de bilim beriw barısına jańasha jantasıwdı talap etedi.

Pedagogikalıq texnologiya óziniń áhmiyetine qaray subyektiv qásiyetke iye. Qanday forma, metod hám qural járdeminde shólkemlestiriliwine qaramay texnologiya-

lar :

- pedagogikalıq iskerliginiń nátiyjeliligini asırıw;
- oqıtıwshı hám oqıwshı arasındaǵı óz-ara birge islesiwge qarar etiw;
- oqıwshılar tárepinen oqıw predmetleri boyınsha tereń bilimlerde iyelewin támiyinlew;
- oqıwshılarda óz betinshe, erkin hám dóretiwsheńlik pikirlew kónlikpelerin qalıpllestiriw;
- oqıwshılardıń óz imkaniyatların ámelge asırıw ushın kerekli bolǵan shárt-sharayatları jaratıw;
- pedagogikalıq iste demokratiyalıq hám insaniylyq ideyalardıń ústinligine erisiwde kepillewi zárúr.

“PIKIRGE HÚJIM” METODÍ

Bul metod oqıwshılardıń shınıǵıwlar barısındaǵı belsendiligin támiyinlew, olardı erkin pikir júritiwge baǵdarlaw hám de bir qıylı pikirlew inerciyasınan azat etiw, belgili bir tema boyınsha hár qıylı ideyalardı toplaw, hám de dóretiwshilik wazıypalardı sheshiwdiń dáslepki basqıshında payda bolǵan pikirlerdi jeńiwdi úyreniw ushın xızmet etedi.

“Pikirge hújim” metodınıń tiykarǵı tárepi hám shártli shınıǵıwdıń hár bir qatnasıwshısı tárepinen ortaǵa taslanıp atırǵan pikirge kritikalıq qarsılıq etiw, hár qanday házillerdi xoshametlewden ibarat. Bunnan gózlengen maqset oqıwshılardıń shınıǵıw barısındaǵı erkin qatnasın támiyinlewden ibarat. Bilim beriw barısında bul metodtan paydalanıw oqıtıwshınıń pedagogikalıq sheberligi hám pikirlew kólemiń keńligine baylanıslı boladı.

“Pikirge hújim” metodınan paydalanıw

barısında oqıwshılardıń sanı 10-15 ten aspawı maqsetke muwapıq boladı.

“AQÍLÍY HÚJIM” METODÍ

Bul metod belgili bir tema boyınsha berilgen mashqalalardı sheshiwde qollanılauıǵın metod bolıp esaplanadı, ol shınıǵıw qatnasıwshılardıń mashqalaǵa baylanıslı keń hám hár tárepleme pikir júritiw hám de óziniń kóz aldına keltiriwleri hám ideyalarǵan nátiyjeli paydalanıw barısında belgili bir kónlikpe hám de tájiriybelardi payda etiwge baǵdarlanadı. Bul metod járdeminde shólkemlestirilgen shınıǵıwlar barısında qálegen mashqalalar boyınsha bir neshe original sheshimlerdi tańlaw imkaniyatı tuwıladı. “Aqılıy hújim” metodı tańlanıp alınǵan temalar sheńberinde belgili bir qunlılıqlardı, bahalı zatlardı anıqlaw hám olarǵa tiyisli bolǵan ideyalardı tańlap alıw ushin sharayat jaratadı.

Metodtan nátiyjeli paydalanıw maqsetinde tómendegi qaǵıydalarǵa ámel etiw kerek:

- oqıwshılar ózlerin erkin tutıwı ushin sharayat jaratıp beriw;
- ideyalardı jazıp barıw ushin jazıw taxtasın yamasa qaǵaz betlerin tayarlap qoyıw
- mashqala (yamasa tema)nı anıqlaw;
- shınıǵıw barısında orınlanıwı kerek bolǵan shártlerdi belgilew;
- usınılıp atırǵan ideyalardıń avtorları

tárepinen tiykarlanıwına erisiw hám olardı jazıp alıw;

- qaǵaz betleri ideya (yamasa pikir) ler menen tolgannan keyin olardı jazıw taxtasına ildirip qoyıw;

- bildirilgen pikirlerdi jańa ideyalar menen bayıtıw tiykarında olardı qollap quwatlaw;

- basqalar tárepinen bildirilgen ideya (yamasa pikir) lerdiń ústinen kúliw, hár qıylı bolmaytuǵın shártlerdiń usınılıwına jol qoyıw;

- jańa ideyalar usınıp atırǵan eken, mashqalanıń sheshimin daǵazalawǵa asıqpaw.

Sonıń menen:

- oqıwshılar tárepinen bildirilip atırǵan hár qıylı ideya bahalana bermeydi;

- oqıwshılardıń óz betinshe pikir júrgiziwi, jeke pikirlerdi ilgeri súriwi ushin qolaylı jaǵday jaratıladı;

- ideyalardıń túrlishe hám kóp muǵdar da bolıwına dıqqat awdarıladı;

- oqıwshılardıń basqalar tárepinen bildirilip atırǵan pikirlerin yadta saqlaw, olarǵa tayanǵan halda jańa pikirlerdi bildiriw, bildirilgen pikirler tiykarında anıq juwmaqqa keliwge erisiw.

Sabaq barısında “Aqılıy hújim” metodı-

nan paydalaniwda tómendegi qağıydalarğa ámel etiw talap etiledi:

1. Oqıwshılardı mashqala sheńberinde keń pikir júritiwge baǵdarlaw, olardıń logikalıq pikirlerdi bildiriwlerine erisiw.

2. Hár bir oqıwshı tárepinen bildirilip atırǵan pikirler xoshametlenip barıladı. Bildirilgen pikirlerdiń ishinen eń jaqsıları tańlap alınađı. Pikirlerdiń xoshametleniwi

náwbettegi jańa pikirlerdiń payda bolıwına alıp keledi.

3. Hár bir oqıwshı óziniń jeke pikirine tiykarlanıwı hám olardı ózgertiwi múmkin. Aldın bildirilgen pikirlerdi ulıwmalastırıw, toparlarğa bóliw yamasa ózgertiw ilimiy tiykarlangan pikirlerdiń qalıplesiwine jaǵday jaratadı.

Shınıǵıw barısında oqıwshılardıń iskerligin standart talapları tiykarında baqlap barıw, olar tárepinen bildirilip atırǵan pikirlerdi bahalawǵa jol qoyılmağı. olardıń pikirleri bahalanıp barılsa, oqıwshılar dıqqatı jeke pikir qorǵawǵa qaratıladı, nátiyjede jańa

pikirler alǵa súrilmeydi. Metodtı qollanıwdan gózlengen tiykarǵı maqset oqıwshılardı mashqala boyınsha keń pikir júritiwge baǵdarlaw ekenin yadta tutqan jaǵdayda olardıń iskerligin bahalamaw maqsetke muwapıq boladı.

“KLASTER” METODÍ

“Klaster” (ǵumcha, baylam) metodı pedagogikalıq, didaktikalıq strategiyanıń anıq bir forması bolıp, ol oqıwshılardı qálegen mashqalalardı erkin, ashıq oylaw hám jeke pikirlerin emin-erkin aytıp beriw ushın sharayat jaratıwǵa járdem beredi. Bul metod hár qıylı ideyalar arasındaǵı baylanıslar haqqında pikirlew imkaniyatın beriwshi dú-

zilisti anıqlawdı talap etedi. “Klaster” metodı anıq bir obektke baǵdarlanbaǵan pikirlew forması bolıp esaplanadı. Onnan paydalanıw insannıń miy iskerligine baylanǵan ráwishte ámelge asadı. Bul metod belgili temanı oqıwshılar tárepinen tereń hám puqta ózlestiriliwine shekem pikirlewiniń bir qalıpte bolıwın támiyinlewge xızmet etedi.

Stil ideyasına qaray islep shıǵılǵan “Klas-ter” metodi puqta oylanǵan strategiya bolıp, onnan oqıwshılar menen jeke tártipte ya-masa topar etip shólkemlestirip shınıǵıwlar barısında paydalansa boladı. Metod topar tiykarında shólkemlestirilgen shınıǵıwlar hám oqıwshılar tárepinen bildirilip atırǵan ideyalardıń jıyındısı tárizinde usınıladı. Bul bolsa alǵa súrilgen ideyalardı ulwmalas-tırıw hám olardıń arasındaǵı baylanıslardı tabıwǵa imkaniyat jaratadı.

“Klaster” metodınan paydalanǵanda tómendegi shártlerge ámel etiw talap etiledi:

1. Neni oylaǵan bolsańız, sonı qaǵazǵa jazıń. Pikirińizdiń sapasın oylamay, olardı tek ǵana jazıp bara berıń.

2. Belgilengen waqıt óziniń juwmaǵına jetpegenshe, jazıwdan toqtamań. Eger bel-gili bir múddet qandayda bir ideyanı oylay almasańız onday jaǵdayda qaǵazǵa qále-gen bir nárseniń súwretin salıp baslań. Bul háreketińizdi jańa ideya payda bolǵansha dawam etiń.

3. Jazıwıńızdıń durıslıǵı yamasa basqa táreplerine itibar bermeń.

4. Anıq túsiniq boyınsha imkaniyat bolǵansha kóbirek jańa ideyalardı alǵa sú-riw hám de sol ideyalar arasındaǵı óz-ara baylanıstı kórsetiwge háreket etiń. Ideyalar-dıń jıyındısınıń sapasın hám olardıń arasın-daǵı baylanıslardı kórsetiwdi sheklemeń.

SÚWRETLEW ÓNERI PÁNIN OQÍTÍWDA STEAM HÁM STEM

Búgingi kúnde bilimlendiriw tarawında pedagogikalıq innovaciya hám oqıtıw barısın jańalaw ideyalarınıń payda bolıwı oqıtıwshınıń jumıs alıp barıwın jańalaw talap etilmekte. Ámeliy pánler oqıtıwshılarınıń tiykarǵı maqseti pánlerdi oqıtıwda oqıwshılarda kreativlikti rawajlandırıw, STEAM (ilim, texnologiya, injenerlik, súwretlew óneri hám matematika (science, technology, engineering, art and mathematics)) tiykarında pánlerdiń integraciyasın kúsh-eytiw, hár bir oqıwshını dóretiwshige aylandırwǵa, hár túrli derekler (ádebiyat, tájiriybeler h.t.b.) járdeminde óz betinshe bilim iyelew kónlikpelerin rawajlandırıwǵa,

oqıwshılarda bilim alıwǵa degen qatnasın ózgertiwge, jasırınıp turǵan motivaciya-ların júzege shıǵarıwǵa itibarın qaratıw hám de bilim alıwǵa qızıqtırıw kerek. Misalı, “Tábiyattaǵı tereklerdiń jıl máwsimlerine qaray ózgeriwin súwretlew” temasın túsindiriw barısında klass oqıwshıların STEAM baǵdarları boyınsha 5 toparǵa bólemiz:

S (ilim) – tábiyattıń jıl máwsimleri dawamındaǵı ózgerislerdi kórsetip beredi.

T (texnologiya) – jıl máwsimleri dawamında tereklerdiń kórinisi mozaika usılın-da islep beredi.

E (injenerlik) – tereklerdiń jıl máwsimleri dáwirindegi kórinisiniń eskizlerin isleydi.

A (súwretlew óneri) – injenerler topari baradı. jaratqan eskizlerge reñ beredi.

M (matematika) – mozaika hám eskizlerdi islew barısında ólshew jumısların alıp

STEM – oqıtıwdıń jańa metodıkası bolıp, dástúriy oqıtıw sistemasına baylanıslı bolıp esaplanadı. Ol balalardı bir waqıtıń ózinde tórt-ilim(science), texnologiya (technology), injenerlik (engineering) hám matematika (math) boyınsha oqıtıw sistemasına tiykarlanǵan. Bunda ámeliy hám kewil ashıw shınıǵıwlar járdeminde sabaq ótıledi.

STEM pánler boyınsha emes, al “tema”-lar boyınsha integraciyalanǵan oqıtıw sisteması bolıp esaplanadı.

STEM – oqıtılıwında ámeliy shınıǵıwlar járdeminde ilimiy-texnikalıq bilimlerde real turmısta qollanıwı úyretiledi. Hár bir

sabaqta zamanagóy shınıǵıwlar járdeminde ámeliy kónlikpeleri rawajlanadı. Kóp jıllar dawamında oqıwshılar ilim, texnologiya, injenerlik hám matematikanı mektepte tórt bólek pán sıpatında úyrenip kelgen. Biraq STEMde usı tórt baǵdar arasındaqı baylanıslarǵa kóbirek itibar berilgen. Eger turmıslıq mısallarda kórip shıqsaq, ilim-texnologiya jetiskenlikleri injenerlik hám matematikaǵa tayanadı. Tap sonday, injenerlik baǵdarındaqı ilimiy oylap tabılıwlar da matematikanı qollanıp hám texnologiyalardan ónimli paydalanıwımızǵa boladı.

SÚWRETLEW ÓNERI PÁNIN OQÍTÍWDA KREATIVLIK

Súwretlew óneri páni oqıtıwshılarınıń tiykarǵı wazıypası oqıwshılarda kreativ qábiletlerde rawajlandırıw.

Kreativlik (ing. “create”- jaratıw, “creative” – jaratıwshı, dóretiwshı)-individtiń

jańa ideyalardı islep shıǵarıwǵa tayarlıǵın bólistiriwshı hám de ǵarezsiz sebep sıpatında dóretiwshenliktiń quramına kiriwshı qábileti.

Креативлик – oқиwshınıń jaratıwshańlıq, dóretıwsheńlik qásiyetleri menen baylanıslı kónlikpeler jámlenbesi sıpatında kórsetiledi.

Креативлик óz ishine mashqalalarǵa baylanıslı joqarı dárejedegi seziwsheńlik, intuiciya, nátiyjelerin aldınnan kóre biliw, kóz aldına keltiriw, oylap tabıwshańlıq hám refleksiyanı óz ishine aladı.

Oqıwshılarda kreativlikti rawajlandırıw bilim beriw mazmunın ózgertiwde oqıwshılardıń bilim dárejesi, ózlestiriw dárejesi, bilim deregi, didaktikalıq waızıypalarına qaray, múnásip ráwishte oqıtıw barısın shólkemlestiriw talap etiledi.

Bunda:

– oqıwshılarda kreativ iskerlikti iyelew sebeplerin tabıw, biliw mútájliklerin qalıplestiriw hám bilim beriw barısında

óz betinshelikti kórsete biliw sharayatın

– oqıwshılarda dóretıwsheńlik pikirlew ushın qolay imkaniyat jaratıw, oqıwshılar tárepinen ayılǵan hár qıylı pikirler hám ideyalardı keńpeyillik penen qabıl etiw hám de olardıń oqıw barısındaǵı belsendiligin támiyinlew, hár bir oqıwsında onıń dóretiwshilik pikirley alatuǵını haqqında isenimin oyatıw, olardıń dóretiwshilik belsendiligin xoshametlep barıw.

– oqıwshılarda individual, kishi toparlarda islew kónlikpelerin qalıplestiriw, olardıń dóretiwshilik imkaniyatların keńeytiw mashqalaların sheshiwde tayar, standart she-shimler menen birge standart bolmaǵan sheshimler qabıl qılıwdı baǵdarlawdan ibarat.

“CSMART” metodi támiyinlew;

- C – Challenging (jeterli dárejede quramalılıq)
- S – Specific (konkretlilik)
- M – Measvrale (ólsheniw múmkinligi)
- A – Achievable (erisiw imkaniyatı)
- R – Relevant (aktuallıq)
- T – Time-bound (múddetler boyınsha anıqlıq)

ÁMELIY KÓNLIKPE HÁM TÁJRIYBELERINIŇ RAWAJLANÍWÍNDÁ PÁNLER ARALÍQ BAYLANISTI SHÓLKEMLESTIRIW

Ámeliy kónlikpelerdi rawajlandırıwda 3 basqış áhmiyetli esaplanadı:

Birinshi basqış-qabıl etiw. Qabıl etiw anıq maqsetke baǵdarlanǵan process.

Ekinshi basqış-oqıw materialın ańlap jetiw. Bul maǵlıwmatlardıń teoriyalıq tárep-lerin ajratıp alıw hám talıqlawdan ibarat.

Úshinshi basqış-eslep qalıw hám bek-kemlew. Ózlestirilgen bilimlerdi uzaq waqıt dawamında saqlap qalıw hám bilimlerdi ámeliyatta qollanıwdan ibarat. Bul jaǵdayda integraciya sabaqları sıpatlı nátiyje beredi.

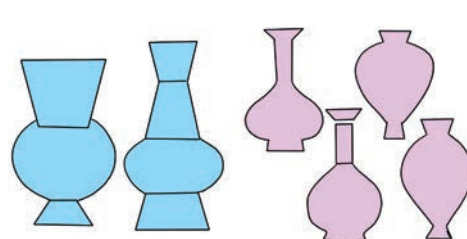
STEAM TIYKARINDA “APPLIKACIYA” TEXNIKASIN QOLLANÍW

3-klass jańa áwlad sabaqlıǵındaǵı temalardı STEAM dástúri tiykarında jarıtıw maqsetke muwapıq boladı.

Ámeliy jumıs barısında bolsa klass oqıwshıları kishi toparlarǵa bólinedi. Toparlarǵa aldınnan tayarlap qoyılǵan formalar tarqatıladı. Oqıwshılar geometriyalıq formalar tiykarında applikaciya texnikasın qollanǵan halda berilgen súwretti

jasaydı. Jasaw tiykarında berilgen temanı konstruktiv talıqlap aladı hám súwretti qıynalmay sızaladı.

Máselen, natyurmort islew barısında oqıwshılar gúze súwretin sızıwǵa biraz qıynaladı. Bul jaǵdayda STEAM dástúri jónelisinde islew joqarı nátiyjeni beredi.

“PREZENTACIYA” METODÍ

Bul metodda bilim beriw sapasın asırıw ushın oqıwshılardı jańa temanı túsındırıw barısında multimedia qurallarınan paydalanıw jaqsı nátiyje beredi. Oqıtıwshı sabaq barısında tek ǵana temaǵa hám oqıwshılar úyrengen materialǵa mas keletuǵın videolardı alıwı kerek. Videosabaq sabaqtıń bir bólegi bolıwına qaramastan, oqıwshını úyretilgendi qabıllawǵa úyretedi hám úyrengenlerin ámelde paydalanıw qábiletin

payda etedi, úyretilip atırǵan temaǵa qızıǵıwshılıǵın kúsheytedi hám alǵan bilimlerin ámelde qollanıw sheberligin iyelewge járdem beredi.

Máselen, oqıtıwshı “Súwretlew óneriniń túrleri” temasını túsındırıw barısında videoroliklerden paydalansa, oqıwshı temanı tez hám ańsat qabıllaydı, úyrengenleri uzaq waqt dawamında esinde saqlanıp turadı.

“VIDEOJUMBAQ” METODÍ

Sońǵı jıllarda pedagogikalıq is tájiriybelerde hár qıylı informaciya quralları járdeminde bilim beriw barısın shólkemlestiriwge ayırıqsha itibar qaratılıp kelmekte. Videojumbaq metodında oqıwshılar hár bir úzinde qanday jaǵday kórsetilip atırǵanına túsınık berip baradı hám áhmiyetin dápter-

lerine jazıp baradı. Súwretlew óneri sabaqlarında videojumbaq metodın qollanıw jaqsı nátiyje beredi. Máselen, oqıtıwshı natyurmort, peyzaj hám basqa janrlardı islew barısınıń videosın kórsetedi hám oqıwshılardan ol kórinisler súwretlew óneriniń qaysı janrına tiyisli ekenin soraydı.

“PLENER ÁMELIYATÍ” METODÍ

“Plener ámeliyatí” metodi bul – tábiyat qoynında tábiyatqa qarap súwret salıw. Bunday sabaq túrine súwretlew óneriniń Milliy oqıw baǵdarlamasına muwapıq máwsimlerde baylanıslı temalarda qollanılsa maqsetke muwapıq boladı. Bul temalardı ótiw nátiyjeliligi, anıq, oqıwshılardıń tábiyat haqqındaǵı túsinikleriniń tereńligi menen baylanıslı. Tábiyat adamlar ushın gózzallıq hám quwanış deregi bolıp kelgen. Klass

xanası ishindegi sabaqqa qaraǵanda balalardı sayaxatqa alıp shıǵıw olardıń keypiyatlarına, sezimlerine hám dóretiwshilik iskerligine jaqsı tásirín kórsetedi. Sol sebepli de joqarıdaǵı temalar boyınsha sabaq ótiwde onı sayaxat usılında ótkeriwdi anıq tártipte rejelestirip alıw kerek. Sayaxat dawamında úyrenilip atırǵan maǵlıwmatlar 45 minutqa mólsherlep dúziledi.

“QÁTEGE JOL QOYÍN” METODÍ

Bunda sabaq barısında oqıtıwshı ózi qáte qıladı. Oqıwshılar bul haqqında aldınnan eskertilgen boladı. Bunnan gózlengen maqset balalardı eskertiwge úyretiw. Qáte-ler bul metodtıń maqseti emes, al kerisin- she bul usıl qáteni túsiniw yamasa mexanikalıq ráwishte durıs juwaptı eslep qalıw

hám qolaysız jaǵdaylardan shıǵıp ketiwine tiykarlangan.

Máselen, oqıtıwshı jańa temanı bek- kemlew barısında temaǵa baylanıslı bol- maǵan atama yamasa sózdi qosıp qoyadı. Oqıwshılar bul qáteni tabıwı kerek boladı.

“AWA-YAQ” METODÍ

Bul metod ápiwayı bolǵanı menen oqıwshılardan úlken sheberlikti talap etedi. Negizinde “awa-yaq” metodu keń kólemli olıp, temanıń túrli belgilerin ajratıw, anıqlanǵan qásiyetlerge qaray nárselerdi bólistiriw, maqsetke hám ózine tán jaǵdayǵa qaray bólistiriw qábiletin rawajlandıradı. Bul bir-birine mas kelmeytuǵın faktlerdi bir pikirge baylanıstırıw, sistemalastırıw qábiletin qalıplestiredi.

Máselen, 3-klassta “Jawın jawmaqta” temasın bekkemlew barısında oqıwshılardıǵa

tómenдеги maǵlıwmatlardan ibarat tarqatpa materiallar beriledi:

- Gúz máwsimin boyaǵanda jıllı reńlerden paydalanıladı. _____
- Gúzde tábiyat altın túske kiredi. _____
- Jawın tek ǵana gúz máwsiminde jawadı. _____
- Jawın jawǵanda zontik uslaw shárt emes. _____
- Jawın jawıp atırǵanda quyash jasırınadı. _____

“BREYNRAYTING” METODÍ

Bul metodtı qollanǵanda bárshe ideyalar, pikirler jazba túrde bayan etiledi. Bul bolsa óz pikir hám ideyaların awızsha bayan etiwge qıynalatuǵın ayırım bir oqıwshılar ushın qolaylı bolıp esaplanadı. Oqıwshılar tárepinen jazılǵan pikir hám ideyalardıń jazba hám taǵı da basqa qátelerine itibar berilmeydi hám de pikirler ishinde keyin ala oyına kelgen pikirlerdi jazıw ushın bos orınlar da qaldıradı. Oqıwshılardıǵa óziniń pikirlerin erkin, óz betinshe jetkere alıw tapsırıladı. Ideyalar analizi sońınan ótkeriledi.

Bul metodtan paydalanǵanda mashqalanı sheshiw variantları kóbeyedi.

Máselen, “Tábiyattı qorǵań” temasındaǵı plakat kompoziciyasın islew temasında oqıwshılar tábiyattı qorǵawǵa baylanıslı óziniń ideyaların jazba túrde bayan etiwı múmkin. Bul metodtan oqıwshılardıń jas ayırmashılıqların esapqa alǵan jaǵdayda ónimli paydalansa, maqsetke muwapıq boladı.

“AQÍLLÍ ZIYREK” METODÍ

Bul metodda bar bolğan bilimlerin puqta ózlestiriwde oqıwshılardıń pikir júrite biliwi úlken áhmiyetke iye. Bul metod oqıwshılarda tez pikirlew kónlikpelerin qalıplestiriw, hám de olardıń oylaw tezligin anıqlawğa járdem beredi. Metod óziniń qálewine qaray jeke imkaniyatların sınap kórgisi kelgen

oqıwshılar ushın qolaylı imkaniyatlar jaratadı. Olar oqıtıwshı tárepinen berilgen sorawlarğa qısqa múddetlerde durıs hám anıq juwap qaytara alıwı zárúr. Sorawlardıń quramalılıq dárejesine qaray, hár bir sorawğa berilgen durıs juwap ushın tiyisli ballar belgilenedi.

“INTERVYU” METODÍ

Bul metodtan oqıwshılardıń jas ayırma-shılıqları esapqa alınğan jaǵdayda paydalanıwımızǵa boladı. Baslawısh klasslarda topar aǵzası shıǵıp, bir-birleri menen tanııp aladı. (Mısalı: “Dúnya boylap” kanalın alıp barıwshısımın (familiyası, atı).

Sońınan topar aǵzaları bir-birine ótilgen tema boyınsha qızıqlı sorawlar beredi. Bul

metod qatnasıwshıǵa shaqqanlıq sezimin beredi, awızeki sóylewi rawajlanadı. Qatnasıwshılar bir-biriniń pikir qollap-quwatlawı, kritikalıq qatnasta bolıwı hám pikirni tiykarlı faktler menen qorgawı baqlap turıladı. Kritikalıq pikirlew ózin-ózi bahalawdı da óz ishine aladı.

“SUW SHÍǴÍR” (CHARXPALAK) INNOVACION TEXNOLOGIYASÍ TIYKARÍNDA “TRAFARET” TEXNIKASÍN QOLLANÍW

Bul metodda bilim beriw sapasın asırıw maqsetinde oqıwshılarǵa járdem beriw sıpatında temaǵa baylanıslı trafaret beriledi. Oqıwshılar trafaretten paydalanıp naǵıs

kompoziciyasın isleydi. Bul metodda klass oqıwshıları kishi toparlarǵa bólinedi.

Toparlarǵa tema boyınsha dóretiwshilik tapsırması beriledi.

Misali, bul metodni 3-klass ja'na a'wlad sabaqligina kirgizilgen "Jol ishine na'is islew" temasina qollanivi mumkin. Toparlarga har qiyli buyimlar tarqatilib beriledi (guze, badiya tabaq, qutisha h.t.b.). oqiwshilarga jardem sipatinda tema'ga tiyisli trafaret beriledi. Oqiwshilar trafaret arqali na'is kom-

poziciyasini isleydi. Topar jumislari belgili bir waqt ishinde tez-tez shigir sxemasi tiykarinda almasip turadi. Natijede topar oqiwshilari biri-birin takirlama'gan halda na'is kompoziciyasini jaratadi.

"KOLLAJ" TEXNIKASI

Oqitwshi klass taxtasina vatman qistiradi. Toparlarga ja'na tema tiykarinda tapsirmalar, yagniy kompoziciya elementlerin islew jumisi beriledi. Toparlar orinlagan jumislarin taxtada'gi vatman'ga japistiradi.

Natijede taza tema ustinde uliwmalik kompoziciya islenedi. Bul texnikani ja'na a'wlad sabaqligina kirgizilgen "Kosmosqa parwaz", "Tawda bahar", "Tabiyatti qor'gan" temalarinda qollanivimiz mumkin.

"SINKVEYN" METODI

Bul metodta har qanday material bir neshe atamalar menen qayta korip shigiliw'ga bag'darlanadi. "Sinkveyn" – francuzsha soz bolip, "bes" degen manini bildiradi. Bul metodtan oqiwshilardi qatarlar yamasa toparlarga bolip paydalansa boladi. Har bir qatar yamasa topar jazilgan sozler bir gap bolip esaplanip, ke'ni manini oz ishine qamtıp aladi.

1-qatar (topar) - bir sozden ibarat tema (predmet) atı.

2-qatar (topar) - berilgen tema (predmet) ni'ni qasiyetleri (2 soz)

3-qatar (topar) - berilgen tema (predmet) ni'ni adetke aylan'gan hareketleri haqqında (3 soz)

4-qatar (topar) - termin (tema haqqında oqiwshini'ni pikiri) (4 soz).

5-qatar (topar)-berilgen tema (predmet) nıń sinonimi.

Mısalı. “ Arqa polyus ayıwı” músinin jasaw temasına:

1-qatar (topar) – Arqa polyus ayıwı.

2-qatar (topar) – balıq penen azıqlanatuǵın haywan.

3-qatar (topar) – qurǵaqta jasaydı.

4-qatar (topar) – tábiyatta onıń óziniń atı bar.

5-qatar (topar) – juwas.

“PROEKT” METODÍ

Bul metodta oqıwshılardıń individual yamasa toparlarda belgilengen waqıt dawamında bir tema boyınsha maǵlıwmat jıynaw, sınaq ótkeriw hám de ámelge asırıw jumısların alıp bariwı tiykar bolıp esaplanadı. Bul metodta oqıwshılar rejelestiriw, qarar qabıl etiw, ámelge asırıw, tekseriw hám juwmaq shıǵarıw, nátiyjelerdi bahalaw barısında qatnasadı. Proektı islep shıǵıw jeke tártipte yamasa topar bolıwı múmkin, biraq hár bir projekt topardıń birgeliktegi iskerligin muwapıqlastırılǵan nátiyjesi. Bunday tapsırmalar óz betinshe reje dúziwdi ámelge

asırıwda jaqsı nátiyje beredi. Proektli tapsırmanı orınlaw ushın oqıwshılardan kórsetiw, túsindiriw talap etilse, oqıwshılardı tiykarlar, dáliller, materiallar jıynaw, óziniń projektin islep shıǵıw tapsırıladı.

Máselen, “Músinshilik” babındaǵı “Gúlal ustaxanasına sayaxat” temasın ótiw barısında klass oqıwshıları kishi toparlarǵa bólinedi. Toparlarǵa wazıypa sonnan ibarat boladı, olar gúlalshılıqqa baylanıslı bárshe is quralların óziniń projektinde kórsetip beriwı kerek boladı.

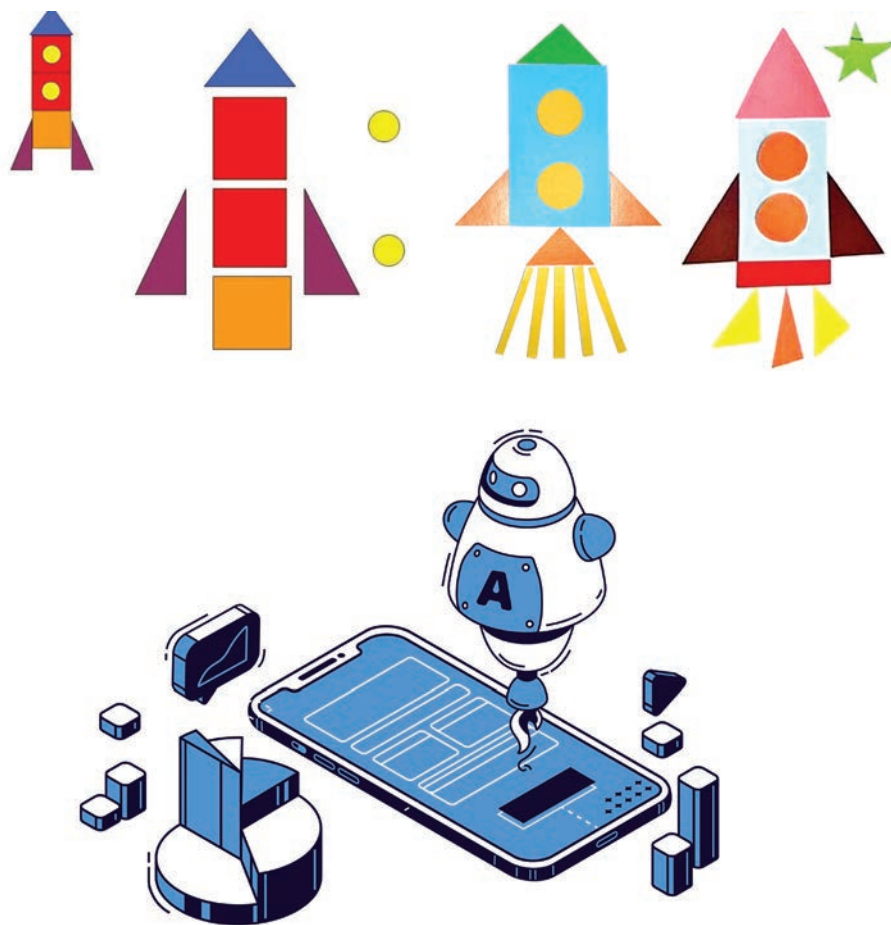

“MODELLESTIRIW” TEXNOLOGIYASÍ

“Modellestiriv” texnologiyasi proektlewge jaqin tursa da, túp mánisine qaray óz-ara ajiralıp turadı. Qandayda bir obyekt-ti modellestiriv degende, onıń qásiyetlerin matematikalıq qatnaslar yamasa aqılıy kórinisi arqalı kórsetiw túsiniledi. Modellestiriv texnologiyasi óz-ara baylanisli bolǵan nızamlar, táriypler, modellerdi jaratıw hám

usınıw usılları, quralları toplamın quraydı. Modellestiriv oylap tabıwshılıq modellerin jaratıw hám úyreniwden ibarat.

Máselen, “Statika” (teńsalmaqlılıq) hám dinamika (háreket) temasında raketa hám kosmonavttı geometriyalıq figuralar járde-minde modellestiriv maqsetke muwapıq.

“KONFRONTO” METODÍ

“Confronto” italyansha sóz bolıp, salıstırıw degen mánisti bildiredi. Bul metodka oqıwshı átiraptaǵı nárse-buyımlardı baqlaydı hám olardı nege salıstırıw múmkınlıgı aytıp beredi. Kóbinshe geometriyalıq

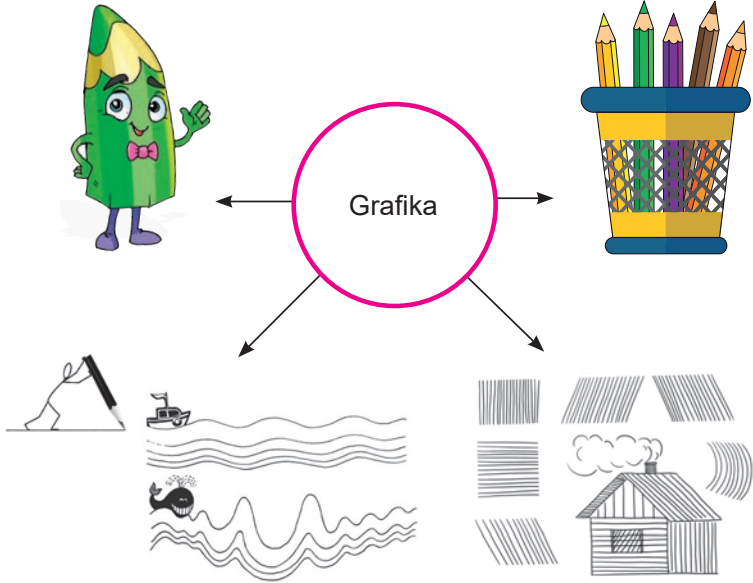
formalarǵa salıstırıw tiykarında súwretti sıziwdı jeńillestiriv múmkın. Ádette geometriyalıq formalar hám túrli sıziqlar súwrettiń ústirtin nusqasın sızip alıw ushın qolaylılıq jaratadı.

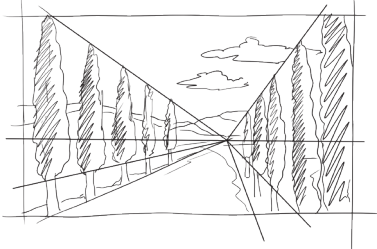
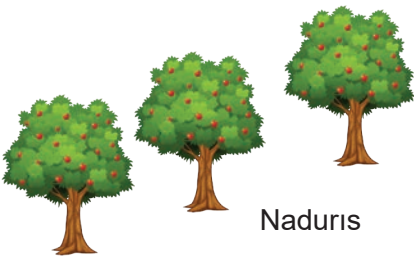
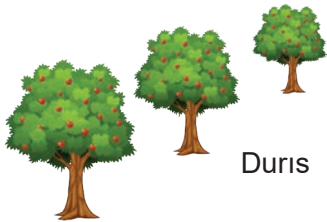
1 - B A P. G R A F I K A

1-SABAQ

Shólkemlestiriv bólimi	Sabaqtin temasi	Grafikada natyurmort hám peyzaj janrlari. Format.
	Sabaqtin maqseti: Bilim beriwshilik	Oqiwshilarga grafikada natyurmort hám peyzaj janri haqqinda maqliwmat beriw hám olarda temağa baylanisli túsiniq payda etiw. Oqiwshilarga format haqqinda maqliwmat beriw
	Tarbiyalıq	Oqiwshilardin tabiyatti baqlaw qabiletin asirıw, olardin jumıs barısın durıs shólkemlestiriv hám sanitariya-gigiena qağıydalarına ámel etken halda islewge úyretiw
	Rawajlandırıw-shılıq	Oqiwshilardin súwretlew óneriniń grafika túri haqqındağı bilimlerin rawajlandırıw
	CSMART maqseti	C – Oqiwshi súwretlew óneri túrlerin ajrata aladı. S – Oqiwshi peyzaj, natyurmort janrlarin durıs súwretley aladı. M – Oqiwshi peyzajdı sıızında perspektiva qağıydaları boyınsha isley aladı. Natyurmort islegende óz-ara salıstırıw ólshemlerine boysınadı. A – Oqiwshi peyzaj, natyurmort sıızında kompoziciya elementlerin durıs súwretley aladı. R – Oqiwshi grafikada peyzaj, natyurmorttı boyaw barısında element formasına say shtrix bağıdarların durıs bere aladı. T – Oqiwshi shtrixlaw barısında jaqtılıq hám saya nızamlığına ámel etedi.
	Sabaq túri	Jańa bilimler beriwshi
	Sabaq metodı	Gúrriń, túsindirıw, klaster, mashqalalı jağday, confronto (salıstırıw), prezentaciya
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqiwshilardin jumıslarınan úlğiler
	Sabaqtin qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınığıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálemler, óshirgish
	Klass taxtasınıń bezegi	Súwretlew óneriniń peyzaj hám natyurmort (grafikada) janrlardağı dóretpelerden úlğiler

		
	Atamalar	Perspektiva, simmetriya, proporsiya, shtrix, jaqtılıq hám saya
SABAQTÍN BARÍSÍ		
Tiykargı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw b) qatnastı anıqlaw d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın shólkemlestiriw e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at qoyıw. Taxtaǵa sáne jazıladı. Klass náwbetshisiniń xabarlandırılıwı tırılanağı. Búgingi kún jańalıqları haqqında gúrriń ótkeriledi.
	Úyge berilgen tapsırmanı soraw hám bahalaw	Oqıwshılardıń dem alıs dawamında islegen ámeliy jumısları bahalanadı.
	Ótken sabaqtaǵı temanı bekkemlew	Húrmetli oqıwshılar! Sizler 2-klassta súwretlew óneri páninde “Grafika”, “Músinshilik”. “Reńli súwret” hám “Kompoziciya” temaları boyınsha dáslepki maǵlıwmatlardı úyrendińiz. Grafikalıq súwretler islew, ılay hám plastilinnen kólemli hám dumalaq músinler jasaw, sızilǵan súwretlerge reń beriw, tema tiykarında kompoziciya dúziw boyınsha ámeliy kónlikpelerdi iyeledińiz. 3-klassta da temalar izbe-izlikte qızıqlı temalardı úyreniw menen birge súwret salıw hám músin jasaw, dóretiwshilik kompoziciyalar dúziw boyınsha jańa kónlikpelerge iye bolasız.

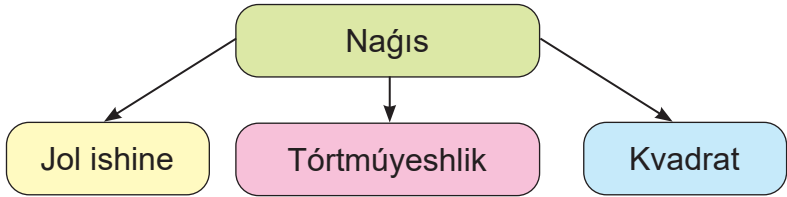
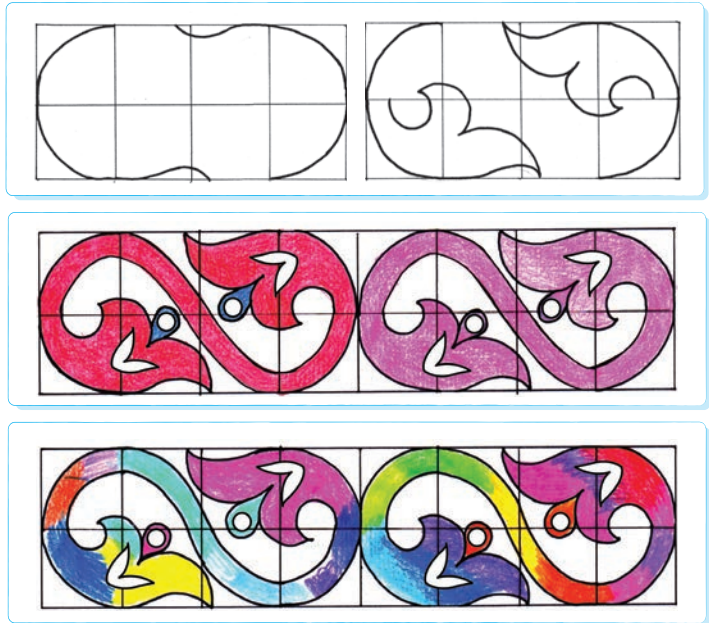
	Taza temani bayan etiw	Grafika – grek tilinen alinǵan bolıp, “Sızaman, jazaman” degen mánini bildiredi. Grafikada súwret qálem, kómir, sangina, tush, flomaster, por h.t.b. járdeminde sızıladı. Grafika – súwretlew óneriniń túri. Grafikada súwret tiykarınan aq-qara, hám de hár túrli reńde islenedi. “Klaster” metodi Súwretlew óneri janrları hám format haqqında maǵlıwmat beredi: Natyurmort – (francuzsha, “nature morte” – “Jansız tábiyat” degen mánini ańlatadı. Nattyurmortta zatlar, miywe hám palızlar, gúller gipsten islengen hár túrli predmetlerdiń ózine qarap súwretlenedi. Nattyurmort sızıwda ózine tán qaǵıydalar bar hám olarǵa ámel qılıw zárúr. Peyzaj – francuzsha “paysage” sózinen alinǵan bolıp “ tábiyat kórinisi” degen mánini bildiredi. Peyzaj janrında tawlar, toǵaylar, kóller, dáryalar, kósheler hám úyler súwretlenedi. Súwretshiler bul janr arqalı tábiyatqa, Watanǵa degen muhabbatın súwretleydi. Tábiyat kórinislerin súwretlew áyyemgi Qıtay súwretlew ónerinde payda bolǵan. Bul janr da kórinisti ózine tán qaǵıydalarǵa súyengen halda sızıwdı talap etedi. Format – salınatuǵın súwret kóleminiń shegarası. Eń keń tarqalǵan súwret formatları tórtmúyeshlikler (vertikal, gorizontal), kvadratlar. Tórtmúyeshlik formattaǵı súwretler joqarıǵa umtılıp jaqtılıq sezimin beredi. Gorizontal formatlar bolsa quramalı, kóp ólshemli kompoziciyalar ushın qolaylı. Kvadrat formatlar statikalıq kompoziciya islew ushın mólsherlengen.
--	-------------------------------	--

Jummaqawlash b6lim	Ámeliy jumis	Peyzaj saliw qağıydaları “Prezentaciya” metodi arqalı túsindiriledi. 1. Oq sızığı 2. Súwrettiń baslı noqatı 3. Baslı k6rinistiń aralığı 4. Aralıqtağı noqatlar
		
		Naduris
		Duris
		Komponovka – latinsha sóz bolıp “qurıw, jaylastırıw” degen mánini bildiredi.. Naduris Duris Natyurmorttı islew qağıydaları túsindiriledi, 6z-ara proporciya 6lshemleri haqqında mağlıwmat beriledi. Grafikada shtrixlaw qağıydaları túsindiriledi.
Jummaqawlash b6lim	Taza temanı bekkemlew	
	“Atamalar jarısı” metodi	Komponovka, perspektiva, proporciya, format, shtrix Oqıwshılar berilgen atamalardı peyzaj hám natyurmort janrına baylanıslı ústinge jazıp toltıradı
	Úyge tapsırma beriw	Qálegen formatta peyzaj yamasa natyurmort janrında súwret sızıń.
	Jumis ornın jıynaw	

2-SABAQ

Shólkemlestiriv bólimi	Sabaqtin temasi	Jol ishine naqis islew.
	Sabaqtin maqseti: Bilim beriwshilik	Oqiwshilarga Ózbekstan xalıq ámeliy óneri haqqında maǵlıwmat beriw hám jol ishine naqis islew usılların úyretiw.
	Tárbiyalıq	Oqiwshılardı estetikalıq hám kórkemlik tárepten tárbiyalaw, ámeliy bezew óneriniń úlgilerin oqıp biliwge úyretiw, ámeliy óner úlgileri arqalı oqiwshılardıń xalıq ustalarına degen húrmetin asırıw, olardı watansúyiwshilik ruwxında tárbiyalaw.
	Rawajlandırıw-shılıq	Oqiwshılardı ámeliy óner úlgilerin qabıl etiwge úyretiw, olardıń ózbek xalıq ámeliy ónerine degen húrmetlerin asırıw. Oqiwshılardıń naqısshılıq ónerine bolǵan qızıǵıwshılıqların ósiriw.
	CSMART maqseti	C – Oqiwshı ámeliy bezew óneriniń túrlerin ajrata aladı. S – Oqiwshı jol ishine naqis formasın durıs sıızıp, onı bóleklerge ajrata aladı. M – Oqiwshı naqis elementlerin kompoziciya hám ritm qaǵıydalarına ámel etken halda isley aladı. A – Oqiwshı naqis islew barısında sıızıp hám elementlerin bir-birine baylanıstıra aladı. R – Oqiwshı naqıstı boyaw barısında reńlerden durıs paydalanadı. T – Oqiwshı naqısqa bezew bere aladı.
	Sabaq túri	Jańa bilim beriwshi
	Sabaq metodi	Gúrriń, túsindiriw, klaster, mashqalalı jaǵday, confronto, prezentaciya
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqiwshılardıń jumıslarınan úlgiler
	Sabaqtin qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálemler, óshirgish

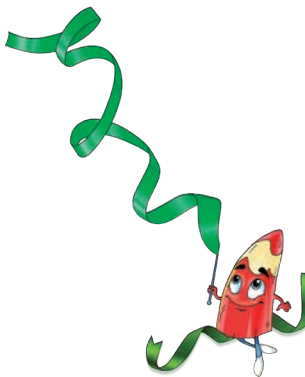
	Klass taxtasınıń bezegi		<u>Naǵıs úlgileri</u>	
	Atamalar	Perspektiva, simmetriya, proporciya, shtrix, jaqtılıq hám saya		
SABAQTÍN BARÍSÍ				
Tiykarǵı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw. Taxtaǵa sáne jazıladı. Klass náwbetshisiniń xabarlandırılıwı tıńlanadı. Búgingi kún jańalıqları haqqında gúrriń ótkeriledi.		
	Úyge tapsırmanı soraw hám bahalaw	Qálegen formatta peyzaj yamasa natyurmort janrında súw-ret salıw.		
	Ótken sabaqtaǵı temanı bekkemlew	Ótken sabaq “Qaysı janrǵa tiyisli?” metodı arqalı bekkemlenedi. 		

	Taza temani bayan etiw	Hár bir milletniń óziniń ámeliy óneri bar. Xalıq ámeliy óneri degende ata-babalarımız ásirler dawamında jaratıp kelgen hám ustalarımız tárepinen búgingi kúni jaratılıp atırǵan milliy ónermentshilik buyımları hám ámeliy óner dóretpelerin túsinemiz. Naǵıs – arabsha sóz bolıp, “gúl” degen mánini bildiredi. Naǵıs – ámeliy bezew óneriniń eń en jayǵan túrleriniń biri Áyyemde adamlar tábiyattaǵı gózzallıqlardı kórip, bul gózzallıqtı olar diywallarına, úy-ruwzıgershiligi buyımlarına sız baslaǵan “Klaster” metodi <pre> graph TD Naǵıs[Naǵıs] --> Jol_ishine[Jol ishine] Naǵıs --> Tórtmúyeshlik[Tórtmúyeshlik] Naǵıs --> Kvadrat[Kvadrat] </pre>
	Ámeliy jumıs	Jol ishine naǵıs sızıw usılları túsindiriledi Jol ishine naǵıs bir bóleklerden turadı. Bular gúl, japıraq, shaqa, miywe elementleri hám de jol ishindegi sxema járdemshi sızıqlarınan ibarat. Jol ishine naǵıs sızǵanda aq qaǵazǵa jol sızılǵannan keyin onı járdemshi sızıqlar menen teń bóleklerge bólinedi. Sxema járdeminde sızıqları sızıladı. Járdemshi sızıqlarǵa elementler ritm tiykarında jaylastırıladı.

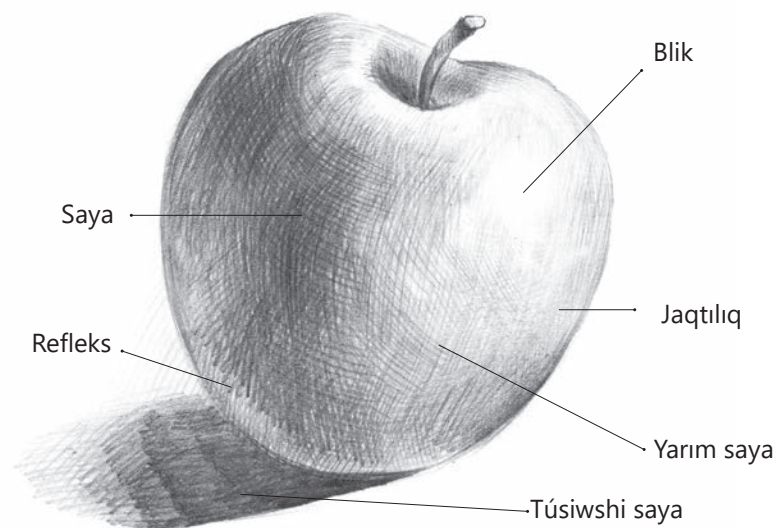
Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Atamalar jarısı” metodi	Temağa baylanıslı atamalarğa túsınık beriledi: járdemshi sıızqlar, simmetriya, sxema, ritm.
	Úyge tapsırma beriw	Jol ishine sıızılğan nağıstı juwmaqlań hám reńli qálemlerde boyañ.
	Jumıs ornın jıynaw	

3-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	Jaqtılıq hám saya. Jelbiregen lenta súwretin salıw.
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarga grafikada islew usılların úyretiw, olardı jaqtılıq hám saya qağıydaları menen tanıstırıw hám olarda tema boyınsha túsınık payda etiw.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardıń tábiyattı baqlaw qábiletin ósiriw, olardıń jumıs orınların durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qağıydalarına ámel etken halda islewge úyretiw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń súwretlew óneriniń grafika túri haqqında bilimlerin rawajlandırıw.
	CSMART maqseti	C – Oqıwshı súwretlew óneri túrlerin ajırata aladı. S – Oqıwshı jelbiregen lentanı súwretley aladı. M – Oqıwshı grafikada súwret salıw barısında jaqtılıq hám saya qağıydalarına, bir-birine salıstırmalı ólshemlerine boysınadı. A – Oqıwshı grafikada lenta súwretin islew barısında elementlerin durıs súwretley aladı. R – Oqıwshı grafikada boyaw barısında element formasına say shtrix baǵdarların durıs bere aladı. T – Oqıwshı shtrixlaw barısında jaqtılıq hám saya qağıydalarına ámel qıladı.
	Sabaq túri	Aralas
	Sabaq metodi	Gúrriń, túsindiriw, klaster, mashqalalı jaǵday, confronto, prezentaciya
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlğiler
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálem-ler, óshirgish

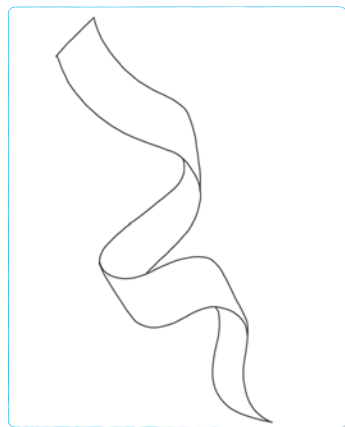
	Klass taxtası-nıń bezegi		Jelbiregen Ózbekstan bayraǵı, jelbiregen lenta súwreti.	
	Atamalar	Komponovka, proporcıya, shtrix, jaqtılıq hám saya		
SABAQTÍN BARÍSÍ				
Tiykargı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw. Taxtaǵa sáne jazıladı. Klass náwbetshisiniń xabarlandırılıwı tırılanadı. Búgingi kún jańalıqları haqqında gúrriń ótkeriledi.		
	Úyge tapsırmanı soraw hám bahalaw	Aldıngı ótken sabaqtaǵı tema boyınsha oqıwshılardıń ámeliy jumısları bahalanadı.		
	Ótken sabaqtaǵı temanı bekkemlew	1. Jol ishine sızılǵan naǵıs qanday bóleklerden ibarat? 2. Jol ishine sızılǵan naǵıs bezeklerdiń qaysı jerlerinde kóriwimizge boladı? Oqıwshılardıń juwapları tırılanadı hám ulıwmalastırıladı		
Sabaqqa qoyılǵan maqsetlerdiń túsindiriliwi				
	Taza temanı bayan etiw	Jaqtılıq hám saya- barlıqtaǵı hámme nárselerde bar, onıń járdeminde dógerek-átırapımızdaǵı barlıq nárselerdi kólemli formada kóremiz. Buyımlardaǵı jaqtılıq hám saya belgili bir qaǵıydalar tiykarında jaylasadı: 1. Blik – buyımlardıń jıltırap turǵan jeri (quyash sáwlesi túsip turǵan jer). 2. Jaqtılıq – buyımǵa jaqtı túsip turǵan jeri. 3. Yarım saya – jaqtılıq hám saya ortasındaǵı aralıq. 4. Saya – buyımniń jaqtılıq túspey turǵan jeri.		

5. Refleks – buyimniń saya jerine túsken jaqtılıqtırń sáwlesi.
6. Túsiwshi saya – buyimniń jerge yamasa stolǵa túsip turǵan sayası.

Ámeliy jumıs barısında jelbiregen lentanı sızıw usılları klass taxtasına basqışpa-basqış kórsetip beriledi.

Ámeliy jumıs

Juwmaqlawshi bólim	Taza temani bekkemlew	
	“Atamalar jarısı” metodu	Atamalardı óziniń orınlarına qoyıń Blik Jaqtılıq Yarım saya Saya Refleks Túsiwshi saya
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Grafikada jelbiregen lentanıń súwretin salıw (Shınıǵıw dápterinde berilgen tema boyınsha tapsırmanı orınlań).
	Jumis orınların jıynaw.	

4-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	2 – 3 túrli miywelerden dúzilgen natyurmort islew.
	Sabaqtıń maqseti Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıǵa grafikada islew usılların úyretiw, jaqtılıq hám saya qaǵıydası menen islew usılların úyretiw hám olarda túsiniw payda etiw.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılarda qorshaǵan dúnyanı baqlaw qábiletin ósiriw, olardıń jumıs barısın durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel qılǵan jaǵdayda islewge úyretiw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń súwretlew óneriniń grafika túri haqqındaǵı bilimlerin rawajlandırıw.
	STEAM maqseti 	S (science) – tábiyyıy pánler. T (technology) – texnologiya. E (engineering) – injenerlik A (art) – súwretlew óneri M (math) – matematika.
	Sabaq túri	Aralas
	Sabaq metodu	Gúrriń, túsindiriw, klaster, mashqalalı jaǵday, confronto, prezentaciya
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlğiler

	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálemler, óshirgish
		Gúz máwsimi, gúzgi miywelerdiń súwreti
	Klass taxtasınıń bezeliwi	
	Atamalar	Applikaciya, komponovka, proporciya, eskiz
SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
Tıykarǵı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	1. Blik degenimiz ne? 2. Saya buyımnıń qaysı jeri? 3. Yarım saya degenimiz ne? Oqıwshılardıń juwapları tıńlanadı hám de ulıwmalas-tırıladı.

Sabaqtıń maqsetli jarıtılıwı		
Tiykargı bólim		Taza tema slaydlar arqalı “Prezentaciya” metodı tiykarında túsindiriledi. Úlkemizge altın gúz keldi. Baǵlarda alma, anar, almurt, shabdalı, júzim, ánjirler, palızlardan bolsa ǵarbız hám qawın pisken.
	Taza temanı bayan etiw 	Gúz máwsiminde zúraát bayramı ótkeriledi. Zúraát bayramı ádette avgust ayınıń ayaǵı sentyabr ayınıń baslarında, tábiyat eń gózzal bolǵan waqıtta ótkeriledi. Maqpal máwsimi-miyweler, palız eginleriniń pisken waqtı.

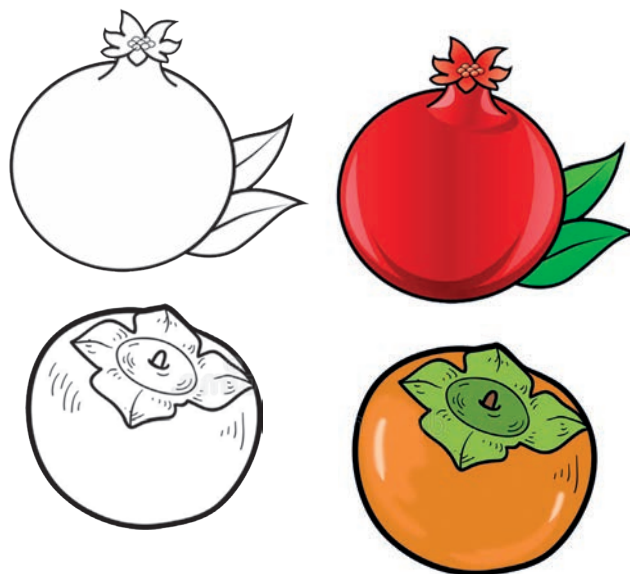
Амелий жумис

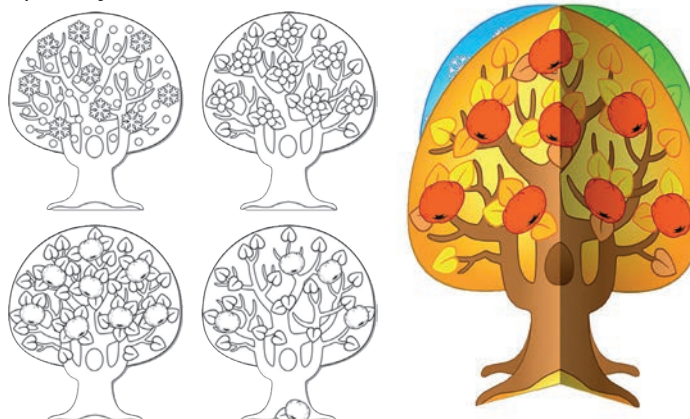
Амелий жумис барисинда хар бир топарга тасирма бериледи.
S – топары: гезде табияттин озгериви, гузги мишвелер, анар хам курманин емлик қасиетлери хаqqинда мағлишмат береди

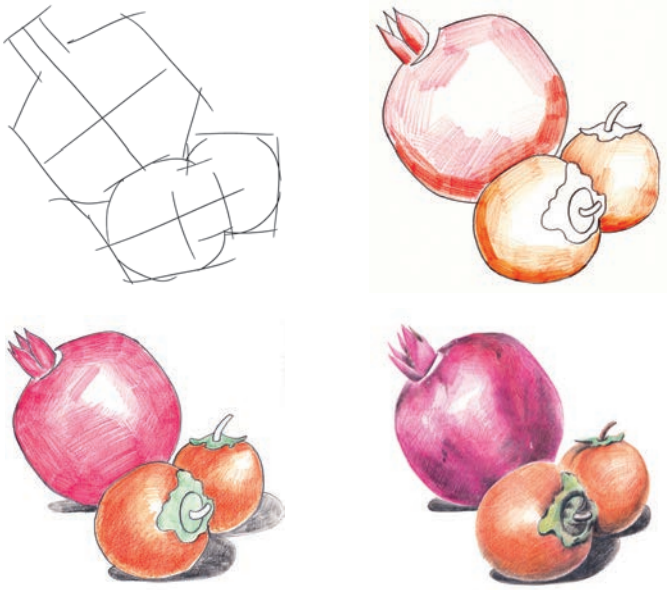
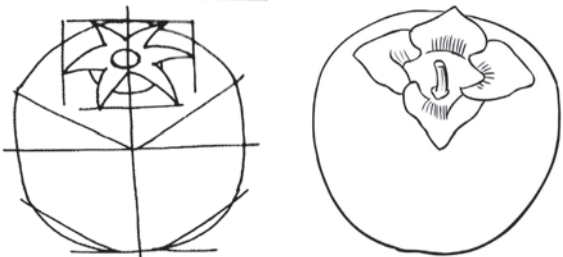

T – топары: анар хам курма натурмортин аппликациа усилinda isleydi.

E – топары: анар хам алма тerekleriniн дўзилсин (макетин) isleydi.

		A – topari: anar hám qurma natyurmortın reñli qálemner menen isleydi hám garfikada natyurmort islew haqqında maǵlıwmat beredi. M – topari: geometriyalıq formalardan anar hám qurmanı salıw usılların kórsetip beredi hám tema boyınsha sanlı tekst dúzedi Anar tereginiń boyı 2 metrden 10 metrge shekem boladı. Qurma tereginiń boyı 8 metrden 12 metrge shekem boladı.
Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Bul júdá qızıq” metodi.	Toparlarǵa taza tema boyınsha maǵlıwmatlar tayarlaw tapsırması beriledi. Máselen, anar-paydalı ósimlik. Ol adamlar organizimin-degi qant muǵdarın kóbeytedi hám qandı tazalaydı. Anardıń qabıǵı, gúlleri, japıraǵı da medicinada isletiledi.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Grafikada “Anar hám qurma” natyurmortın islew. Shınıǵıw dápterine temaǵa tiyisli tapsırmalardı orınlaw.
Jumis ornın jıynastırıw		

5-SABAQ

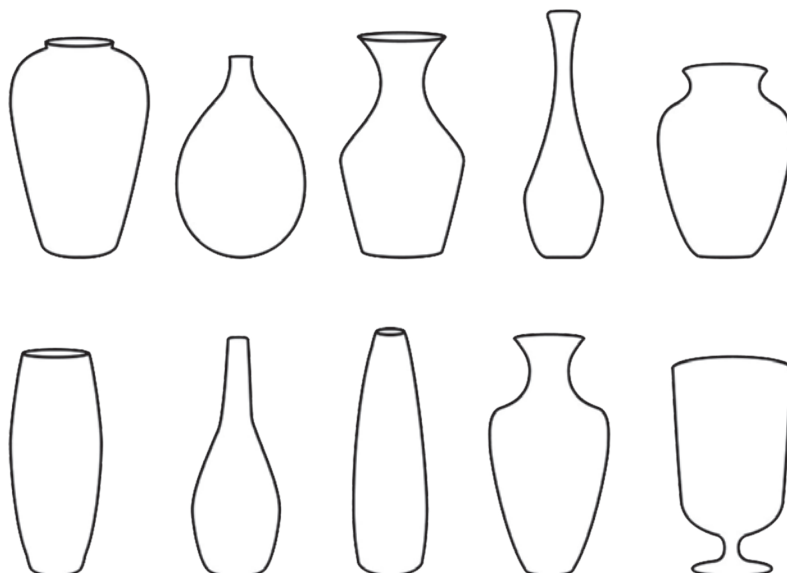
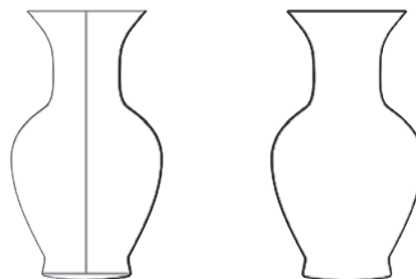
Shólkemlestirw bólimi	Sabaqtıń teması	“Gúze hám sarımsaq” temasında natyurmort salıw.		
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıǵa grafikada islew usılların úyretiw, jaqtılıq hám saya qaǵıydası menen islew usılların úyretiw hám olarda túsinik payda etiw.		
	Tárbiyalıq	Oqıwshılarda qorshaǵan dúnyanı baqlaw qábiletin ósiriw, olardıń jumıs barısın durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel qılǵan jaǵdayda islewge úyretiw.		
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń súwretlew óneriniń grafika túri haqqındaǵı bilimlerin rawajlandırıw.		
	STEAM maqseti 	S (science) – tábiyiy pánler. T (technology) – texnologiya. E (engineering) – injenerlik A (art) – súwretlew óneri M (math) – matematika		
	Sabaq túri	Aralas		
	Sabaq metodı	Gúrriń, túsendiriw, klaster, mashqalalı jaǵday, confronto, prezentaciya		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgi		
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálemler, óshirgish		
	Klass taxtasınıń bezeliwi		“Gúze hám sarımsaq” natyurmortı	
	Atamalar	Simmetriya, komponovka, proporcıya.		

SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw. .
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	1. Anar tereginiń boyı neshe metrge shekem boladı? 2. Anar teregi qanday simvoldı bildiredi? 3. Natyurmort dep nege aytıladı? Oqıwshılardıń juwapları tıńlanadı hám de ulıwmalastırıladı.
	Taza temanı bayan etiw 	Taza tema slaydlar arqalı “Prezentaciya” metodu tiykarında túsindiriledi. Konstrukciya – sızılıp atırǵan formanıń ayırım bóleklerin kishi bóleklerge ajıratıp, qurılısınıń payda bolıwın bildiredi. “Gúze hám sarımsaq” temasındaǵı natyurmorttı sızǵanda, dáslep natyurmorttaǵı gúze hám sarımsaqtı simmetriyalıq hám járdemshi sızıqları, ulıwma forması sızıladı. Gúze hám sarımsaqtıń keńislikte jaylasıwın kórsetiw maqsetinde konstruktiv dúzilisi sızıp alınadı. Natyurmorttaǵı forma dúzilisiniń anıq proporciyaları hám buyımlardıń kórinisi uqsagannan keyin, grafikalıq usılda jaqtılıq hám saya túsleri islenip, grafikada natyurmort kórinisi payda etiledi
	Ámeliy jumıs 	Ámeliy jumıs barısında hár bir toparǵa tapsırma beriledi. S toparı: sarımsaq hám onıń qásiyetleri haqqında maǵlıwmat beredi. Sarımsaq áyyemnen beri paydalanılıp kiyatırǵan jemislerdiń qatarına kiredi. Sarımsaq jıl dawamında eki márte: báhárde hám gúzde egiledi. Sarımsaq ayazlawdıń hám tımawdıń aldın aladı. Ásirese, házirgi pandemiya dáwirinde onı jep turıw maqsetke muwapıq.

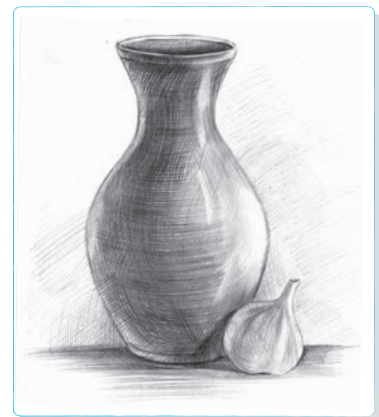
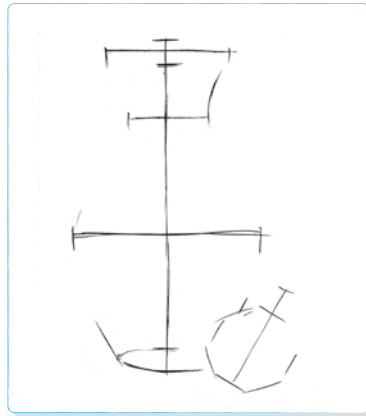
T toparı: gúze hám sarımsaq natyurmortın applikaciya usılında isleydi.

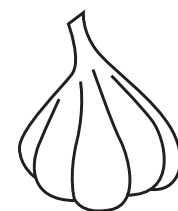
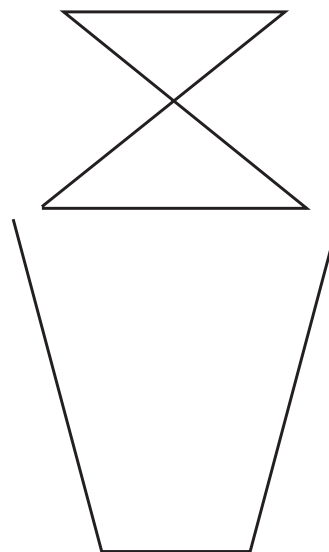
E toparı: gúze formasınıń bir neshe eskizin usınadı.

A topari: gúze hám sarımsaq natyurmortın grafikada islew haqqında maǵlıwmat beredi.

M topari: geometriyalıq formalardan gúze hám sarımsaq sızıw usılların kórsetip beredi.

Gúze sarımsaqtan neshe ese úlken?

Juwmaqlawshi bólim	Taza temani bekkemlew	
	“Atamalar jarısı” metodı.	Toparlarga taza temadağı atamalarğa túsini beriw tapsırması beriledi: simmetriya, blik, proporciya, saya, yarım saya, túsiwshi saya, refleks.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Grafikada “Gúze hám sarımsaq” natyurmortın islew.
	Jumis ornın jıynastırıw	

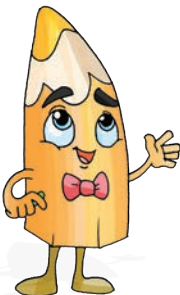
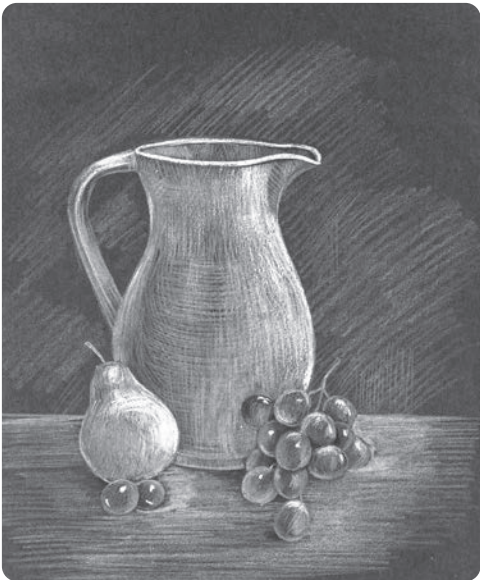
7-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtın teması	Qara fonda aq reń menen natyurmort salıw.
	Sabaqtın maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarga grafika haqqındağı bilimlerin bekkemlew
	Tárbiyalıq	Oqıwshılarda qorshağan dúnyanı baqlaw qábiletin ósiriw, olardıń jumıs barısın durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel qılğan jaǵdayda islewge úyretiw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń sóz baylıǵın asırıw, tábiyatqa, onı asırıp abaylawǵa qızıǵıwshılıǵın oyatıw, ekologiyalıq tárbiyanı qalıplestiriw.
	CSMART maqseti	C – Oqıwshı súwretlew óneri janların ajırata aladı. S – Oqıwshı peyzaj, natyurmort janrın durıs súwretley aladı. M – Oqıwshı peyzaj sıziw barısında perspektiva qaǵıydalarına ámel etedi. Natyurmort islew barısında óz-ara salıstırmalı ólshemlerin esapqa alıp sızadı. A – Oqıwshı peyzaj sıziw barısında kompoziciya elementlerin durıs súwretley aladı. R – Oqıwshı grafikada peyzajdı boyaw barısında element formasına say shtrix baǵdarların durıs bere aladı. T – Oqıwshı grafikada islew texnikası nızamlıǵına ámel etedi.
	Sabaq túri	Aralas sabaq (jańa bilimlerdi ózlestiriw hám ámeliy shınıǵıw.
	Sabaq metodı	“Aqılıy hújim”, “Kishi toparlarda islew”, “Kórsetip beriw”, “Prezentaciya”
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlğiler
	Sabaqtın qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálemler, óshirgish

	Klass taxtasınıń bezeliwi		Temaǵa baylanıslı súwretler	
	Atamalar	Qara fon, proporciya, aq shtrix, kontrast		
SABAQTÍN BARÍSÍ				
Tiykargı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw		
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshılardıń ámeliy jumısları baha-lanadı.		
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	“Aqılıy hújim” metodı Oqıwshılarǵa qızıqlı sorawlar beriledi. Olardıń juwapları tırılanadı. 1. Natyurmort dep nege aytıladı? 2. Natyurmorttı grafikalıq usılda sızıwdan aldın ne islew kerek? 3. Eger sızılıp atırǵan predmettiń eni biyikliginen úlken bolsa, qaǵaz beti qalayınsha qoyıladı? 4. Natyurmort naturaǵa uqsagannan soń, qanday wazıypa orınlanadı? Oqıwshılardıń juwapları tırılanadı hám de ulıwmalastırıladı.		

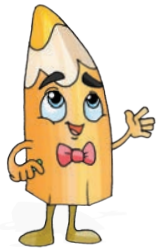
	Sabaqtiń maqsetli jarıtılıwı	
	Taza temanı bayan etiw 	Klass taxtasına tema jazıladı: Qara fonda aq reń menen natyurmort salıw. Qara fonda aq reń menen natyurmort salıw grafikada natyurmort islewdiń qızıqlı usıllarınıń biri. Ayırım jaǵdaylarda kúshli-rek súwretleniwi ushın grafikada kontrast, yaǵnıy aq hám qara reńler qollanıladı. Qara yamasa toq kúl reń fonda aq por, aq reńli qálem yamasa guash penen súwret sızıladı. Jumıstı jaqtı jerlerinen baslawımız kerek boladı. Saya jerleri bolsa fon menen birlesedi hám sonda súwret kontrastlı, anıq, kórkem bolıp sızıladı. Bir-birine qarama-qarsı bolǵan reńlerge kontrast reńler delinedi(mısalı, aq hám qara reńler) Kontrast
		Klass oqıwshılarına ámeliy túrde qara fonda natyurmort islew basqışları kórsetip beriledi. Qara fondı úsh usılda súwretlew texnikası túsindiriledi: 1. Qara reńli qaǵaz járdeminde; 2. Qara reńli guash járdeminde ; 3. Qara reńli akvarel boyawı járdeminde.

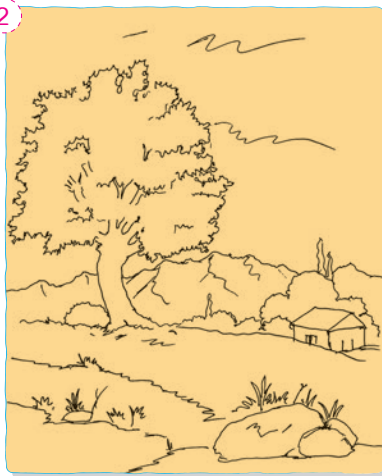
Tiykargı bólim	“Prezentaciya” metodi	Oqıwshılarga qara fonda natyurmort islew barısın videorolik arqalı kórsetiledi.
	Ámeliy jumıs	Ámeliy jumıs barısında toparlarda islew Ámeliy jumıs barısında toparlarga tapsırma beriledi: I-topar: qara fon ushın A4 formattağı qara reñli qağazdan paydalanadı. Onıń ushın ápiwayı albom betine qara reñli qağazdı jelimlep japıstıradı hám aq mumqálem (восковые карандаши) yamasa aq shtrixta súwret islenedi. II-topar: Ápiwayı A4 formattağı qağazğa qara guash jağıp shıǵıladı. Azıraq waqıt kútip, aq qálemde, aq shtrixta súwret islenedi. III-topar: Ápiwayı A4 formattağı qağazğa qara fonda qálegen usılda (aq qálem, aqum qálem, shtrix) natyurmort isleydi.

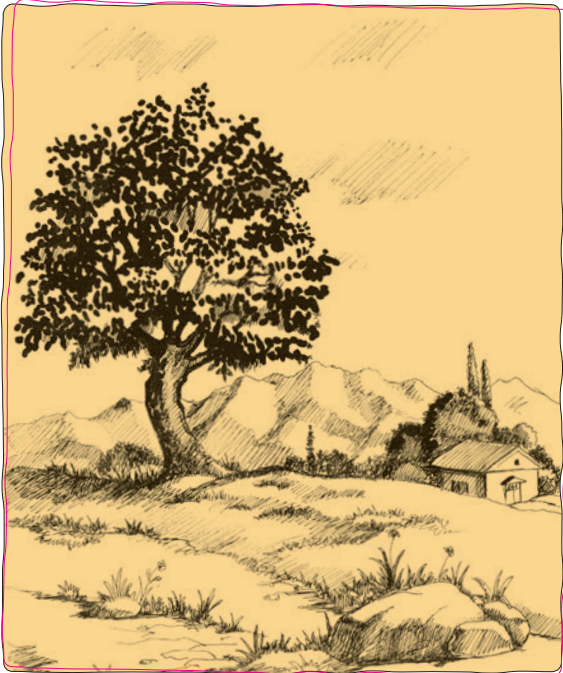
Juwmaqlawshı bólim	“Prezentaciya” metodi. 	Taza temanı bekkemlew “Prezentaciya” metodi tiykarında hár bir topar ózleri paydalanğan texnika usılları haqqında aytıp beredi. Toparlardıń ámeliy jumısları talqılanadı hám bahalanadı, bahaları túsindiriledi. Sabaq barısında belsendi qatnasqan topar oqıwshıları xoshametlenedi.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw 	“Qara fonda aq reń menen natyurmort islew” temasındağı súwretti shınıǵıw dápterine sızırń.
	Jumıs ornın jıynastırıw	

9-SABAQ

Shólkemlestiruv bólimi	Sabaqtin temasi	Rehli fonda qara reh menen tábiyat kórinisin saliw.	
	Sabaqtin maqseti: Bilim beriwshilik	Oqiwshılardıń grafika haqqındaǵı bilimlerin bekkemlew.	
	Tárbiyalıq	Oqiwshılardıń tábiyattı baqlaw qábiletin ósiriw, olardıń jumıs ornıların durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydarına ámel etken halda islewge úyretiw.	
	Rawajlandırıwshılıq	Oqiwshılardıń sóz baylıǵın asırıw, tábiyatqa onı qorgawǵa degen qızıǵıwshılıǵın oyatıw, ekologiyalıq tárbiyanı rawajlandırıw. Oqiwshılardıń súwretlew óneriniń grafika túri haqqındaǵı bilimlerin rawajlandırıw.	
	CSMART maqseti 	C – Oqiwshı súwretlew óneri túrlerin ajırata aladı. S – Oqiwshı peyzaj janrın durıs súwretley aladı. M – Oqiwshı peyzajdı salıw barısında perspektiva qaǵıydalarına ámel etedi. A – Oqiwshı peyzajdı salıw barısında kompoziciya elementlerin durıs súwretley aladı. R – Oqiwshı grafikada boyaw barısında element formasına say shtrix baǵdarların durıs bere aladı. T – Oqiwshı grafikada islew qaǵıydalarına ámel qıladı.	
	Sabaq túri	Aralas sabaq (jańa bilimlerdi ózlestiriw hám ámeliy shınıǵıw).	
	Sabaq metodi	“Aqılıy hújim”, “Kishi toparlarda islew”, “Prezentaciya”	
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqiwshılardıń jumıslarınan úlgiler	
	Sabaqtin qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, qara gelli ruchka, qara flomaster, rehli qaǵazlar toplamı (A4 ólsheminde), óshirgish, guash, qıl qálem (kist).	
	Klass taxtasınıń bezeliwi		Temaǵa baylanıslı bolǵan súwretler
	Atamalar	Rehli fon, shtrix, komponovka, perspektiva	

SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
Tiykargı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshılardıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew 	“Aqılıy hújim” metodi Oqıwshılarǵa qızıqlı sorawlar beriledi. Olardıń juwapları tırılanadı. 1. Natyurmort dep nege aytıladı? 2. Natyurmorttıń jaqtılıq hám saya nızamlıǵı haqqında aytıp berıń. 3. Eger sızılıp atırgan predmettiń eni biyikliginen úlken bolsa, qaǵaz beti qalayınsha qoyıladı? 4. Kontrast reńler dep qanday reńlerge aytıladı? 5. Qara fondı qanday usıllarda islewge boladı? Oqıwshılardıń juwapları tırılanadı hám de ulıwmalastırıladı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.
Sabaqtıń maqsetli jarıtılıwı		
	Taza temanı bayan etiw 	Klass taxtasına tema jazıladı: Reńli fonda qara reń menen tábiyat kórinisin salıw. Peyzaj kórinisin basqıshpa-basqısh sızıwda perspektiva qaǵıydalarına ámel etiledi. Peyzaj salǵanda súwretshi dáslep tábiyattan ilhamlanıp, zawıq beriwshi kórinisti tańlaydı. Peyzaj kórinisi grafikaniń hár qıylı usıllarınan paydalanıp sızılıwı múmkin. Grafikada peyzaj islewdiń qızıqlı túrleriniń biri reńli qaǵaz betine qara qálem menen kontur hám shtrixlar járdeminde sızıw usılı. Bul usıldıń birinshi basqıshında peyzajdıń jaqtılıq hám saya jerleri jıńışke sızıqlar menen belgilep shıǵıladı. Keyingi basqıshqa qara reń yamasa flomaster menen islew beriledi hám grafikalıq kórinis payda etiledi. Klass oqıwshılarına ámeliy túrde reńli fonda basqıshları kórsetilip beriledi. Peyzaj islew barısında komponovka, perspektiva qaǵıydaları boyınsha islew haqqında túsiniq beriledi.

Tiykargı bólim	Perspekti- va qağıydasi 	1 3 	2 4
	Ámeliy jumıs	Ámeliy jumıs barısında toparlarda islew. Ámeliy jumıs barısında toparlarğa tapsırma beriledi: 1-tapsırma: reńli (sarı, kógis, aspan kók, qızıl) qağızdı A4 formatlı aq qağızğa jelimlep jabıstırıp, qara qálem, qara gelli ruchka, qara flomasterde peyzaj kórinisin islew. 2-tapsırma: guashtan paydalanıp A4 aq qağızdı boyap, qara qálem, qara gelli ruchka, qara flomasterde peyzaj kórinisin islew. 	

Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Prezentaciya” metodi 	“Prezentaciya” metodi tiykarında hár bir topar aǵzaları paydalanǵan texnika usılları haqqında aytıp beredi. Toparlardıń ámeliy jumısları analiz etiledi hám bahalanadı, bahaları túsindiriledi. Sabaq barısında belsendi qatnasqan oqıwshılar xoshametlenedi.
	Úyge tapsırma beriw hám sabaqtı juwmaqlaw	“Reńli fonda qara reń menen peyzaj salıw” temasındaǵı súwretti shınıǵıw dápterine sızırń.
Jumis orınların jıynastırıw		

2 - B A P. M Ú S I N S H I L I K

Músinshilik – súwretlew óneriniń túri bolıp, onda qattı materiallarǵa qırqıw, kesiw, oyıw, "qashaw" arqalı islew berip, óner dóretpeleri jaratıladı.

Músinshilik ónerinde tiykarınan qattı nárselerden: tas, aǵash, mramor, granit tas, bronza, gips hám usı sıyaqlı materiallardan paydalanıladı. Músinshilik óneri kórinisine qarap, dumalaq hám bórtpe (relyef) músinler jaratıw túrlerine bólinedi. Dumalaq músinlerdi hámme tárepinen kóriw múmkin. İnsan obrazınıń bas bólegi beline shekem kórsetilse, bunday músinler byust dep ataladı.

Relyef – (bórtpe) músinler bolsa tegislik betine bórttirilip islengenı ushın tek bir tárep-ten kóriwge arnalǵan boladı. Relyefler óz gezeginde gorelyef hám barelyeflerge bólinedi.

Gorelyef – júzine japısqan halda salıstırmalı bórtip kórinıwi, hátteki bir dumalaq músin dárejesinde bolıwı múmkin.

Barelyefler – júzine salıstırmalı azıraq bórttirilip kórsetiledi, teńge hám taǵınshaqlardı mısıl keltiriwimizge boladı.

Músinshilik barlıqtı kólemli formalarda, úsh ólshemde súwretlewge tiykarlanǵan. Kóriniste tiykarınan insan, sonıń menen birge haywanlar (animalistikalıq), tábiyat (peyzaj) hám nárseler (natyurmort) islenedi. Bul texnikanıń tiykarı hár túrli reńdegi plastilin járdeminde azıraq yamasa kóbirek bórttirilip payda etilgen yarım formadaǵı gorizontál tegislikke túsililgen bórtpe kórinisi bolıp esaplanadı.

10-SABAQ

Shólkemlestirw bólimi	Sabaqtıń teması	Músinshiliktiń túrleri.	
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıǵa músinshilik haqqında maǵlıwmat beriw hám plastilinnen suwóǵızınıń bórtpe músinin jasaw usılların úyretiw.	
	Tárbiyalıq	Oqıwshılarda qorshaǵan dúnyanı baqlaw qábiletin ósiriw, olardıń jumıs barısın durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel qılǵan jaǵdayda islewge úyretiw.	
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılar berilgen tema boyınsha músin islew tájiriybesin asırıw. Oqıwshılarda kórinisti tegislikke durıs jaylastırıw, jumıs barısında is qurallarınan durıs paydalanıw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel etiw kónlikpelerin qalıplestiriw.	
	CSMART maqseti	C – Oqıwshı súwretlew óneri túrlerin ajrata aladı. S – Oqıwshı tegislikke bórtpe usılda berilgen tema boyınsha músin isley aladı. M – Oqıwshı kórinis elementlerin proporciya qaǵıydalarına ámel qılǵan halda isley aladı. A – Oqıwshı kórinisti islew barısında onıń elementlerin bir-birine baylanıstıra aladı. R – Oqıwshı kórinistiń formasın hám reńin durıs isley aladı. T – Oqıwshı kóriniske kórkem bezew bere aladı.	
	Sabaq túri	Jańa bilim beriwshi	
	Sabaq metodı	Túsindiriw, “Panno” “Klaster”, “Prezentaciya” metodları.	
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgi	
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıwlar dápteri, qara qálem, kómir hám reńli qálemler, óshirgish	
	Klass taxtasınıń bezeliwi		Músinshilik baǵdarındaǵı dóretpelerden úlgi.
	Atamalar	Kórinis, dumalaq músin, bórtpe músin, kontur-jgut, modulli bórtpe músin, mozaikalı bórtpe músin .	

SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
Tiykargı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshılardıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	Balalar, biz sizler menen 1-sherekte “Grafika” bólimindegi bir-birinen qızıqlı temalardı úyrenip shıqtıq. Qáne aytırń, grafikada qanday súwretshilik is qurallarınan paydalanıladı? Hámme juwaplar ulıwmalastırıladı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.
Sabaqtıń maqsetli jarıtılıwı		
	Taza temanı bayan etiw	Músinshiliktiń 2 tiykargı- aylanıp kóriw imkaniyatın beriwshi dumalaq hám de tek ǵana bir tárepinen kóriwge mólsherlengen bórtpe (qabarıp turǵan kórinis) túri bar. Relyef – tegislikke (diywalǵa) bórttirip islengen kórinis. Relyef barelyef hám gorelyef túrlerine bólinedi. Barelyefte kórinis qalınlıǵınıń yarımınan azıraq bólegi bórtip shıqqan boladı.

		 Gorelyefte kórinis qalınlıgınıń yarımınan kóbiregi bórtip turadı.
Tiykargı bólim	Ámeliy jumıs	Oqıwshılarga slaydlar arqalı plastilinografiya usılları túsindiriledi. Suwógizi haqqında qısqasha maǵlıwmat beriledi. Suwógizi shıǵanaqlı qurt bolıp esaplanadı. Onıń shıǵanaǵı 5-6 santimetrge shekem boladı. Úlkenleriniń shıǵanaǵı tórt qabatlı oramǵa shekem boladı. Suwógizi-otxor bolıp esaplanadı. Ol hámme waqıtta ızǵarda jasaydı. Toparlarda plastilinnen suwógiziniń bórtpe músinin jasaw. 1-toparǵa: kontur-jgut usılında. 2- toparǵa: modulli bórtpe músin usılında. 3- toparǵa: mozaikalı bórtpe músin usılında. 4- toparǵa: ápiwayı usıldaǵı bórtpe músin

Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Atamalar jarısı” metodi	Kórinis, dumalaq músın, bórtpe músın, kontur-jgut, modulli bórtpe músın, mozaikalı bórtpe músın sıyaqlı atamalarğa oqıwshılar túsınık beredi.
	“Panno” metodi.	Oqıwshılar orınlağan jumısların prezentaciya etedi hám toparlardıń ámeliy jumısları pannoda ulıwmalastırıladı.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Sabaqlıqta berilgen suwógiziniń bórtpe músının jasaw
Jumıs ornın jıynastırıw		

11-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	Gúlal ustaxanasına sayaxat.
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarğa gúlalshılıq haqqında maǵlıwmat beriw hám plastilinnen gúlal kórinisin jasawdı úyretiw, tema boyınsha olarda túsınık payda etiw.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardıń gúlalshılıq kásibine degen qızıǵıwshılıǵın ósiriw, olardıń milliy ónerimizdi húrmet etiw hám qádirllewge úyretiw, jumıs ornın durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel qılğan jaǵdayda islewge úyretiw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń súwretlew óneriniń músınshilik túri haqqındaǵı bilimlerin rawajlandırıw.
	STEAM maqseti 	S (science) – tábiyiy pánler. T (technology) – texnologiya. E (engineering) – injenerlik A (art) – súwretlew óneri M (math) – matematika.
	Sabaq túri	Aralas
	Sabaq metodi	Awızeki túsindiriw, “Panno” metodi, klaster, prezentaciya, “Aqıllı ziyrek”
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlğiler
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, ápiwayı qara qálem, plastilin, karton

	Klass taxtasiniń bezeliwi	Músinshilik úlgileri
		
	Atamalar	Simmetriya, komponovka, proporciya.
SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	“Aqıllı ziyrek”metodı. Toparlarǵa aldıńǵı sabaq teması boyınsha sorawlar beriledi. Músinshilikke túsinik berıń. (Músinshilik- súwretlew óneriniń túri) (Músinshilik- qattı nárselerge kesiw, oyıw araqlı islew beriw arqalı dóretpeler jaratıladı) Músinshiliktiń grafika, Reńli súwretten ayırmashılıǵı nede? (Músinshilik grafika, Reńli súwretten úsh ólshemde bolıwı menen ajıralıp turadı. Músinshilik dóretpelerin hár tárepleme aylanıp kóriwimizge boladı) Músinshiliktiń túrlerine túsinik berıń. (Músinshiliktiń dumalaq hám börtpe túrleri bar. Hámme tárepinen kóriwge bolatuǵın músinge dumalaq músin delinedi. Tegislikke börttirip islengen músinge börtpe músin dep aytıladı) Dumalaq músinshilikke mısallar keltiriń. Oqıwshılardıń juwapları tıńlanadı hám ulıwmalastırıladı.

Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw 	Taza tema “Prezentaciya” metodi járdeminde slaydlar arqalı túsindirilip beriledi. Gúlalshılıq – ónermentshiliktiń ılaydan hár qıylı nárseler (terrakota, keramika ıdı, keramika oyınshıq, qurılıs materi-alları h.t.b.) tayarlanatuǵın túri. Gúlal usta Umar Joraqulov (1894–1973) Gúlal usta M.Rahimov (1903–1985)
	Ámeliy jumıs 	Ámeliy jumıs barısında hár bir toparǵa tapsırma beriledi. Sabaqlıqtaǵı tekst penen jumıs alıp barıladı. S toparı: gúlalshılıqtaǵı tiykargı shiyki zat haqqında maǵlıwmat beredi. Gúlalshılıqtaǵı tiykargı shiyki zat-topıraq. Topıraqlar saz topıraq, qara topıraq, kógildir, qızıl ılay topıraqlarǵa bólinedi. Gúlalshılıqta isletiletuǵın ılay óziniń qásiyeti hám isletiletuǵın buyımına qaray bir neshe túrlerge bólinedi.

T toparı: gúlalshılıqta ılaydı tayarlaw texnologiyası haqqında qısqaşa maǵlıwmat beredi.

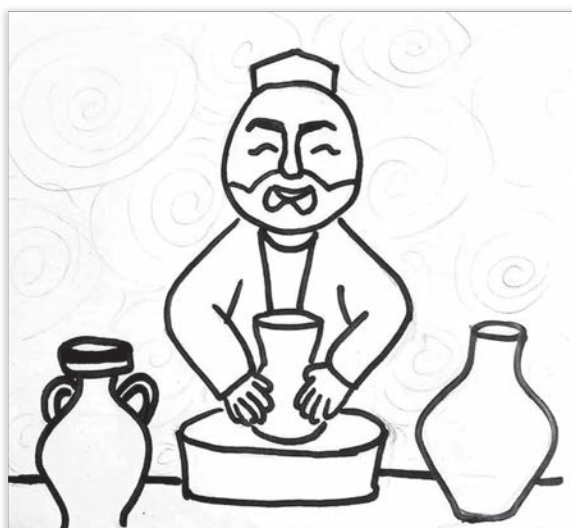
Gúlalshılıqta ılaydı ustalar túrli usıllarda tayarlaydı.

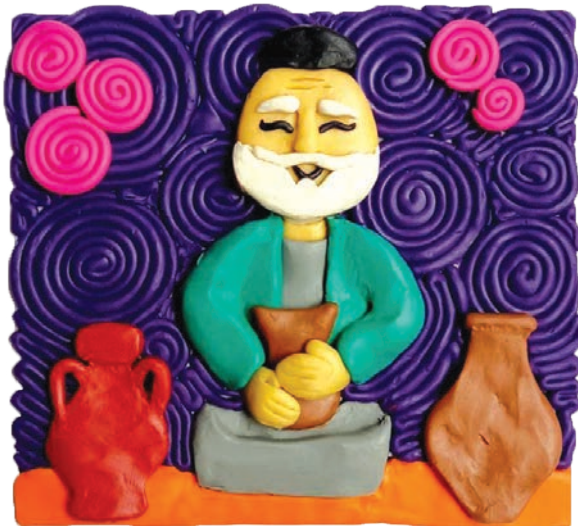
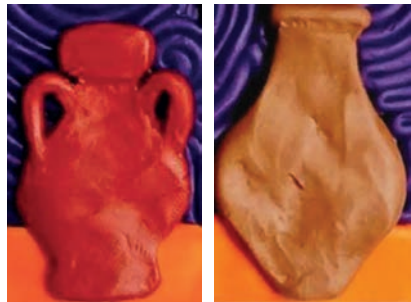
Arnawlı topıraqtan ılay etip, onı iylep, mushlap pisiredi.

ılaydı 20 kúnge shekem hár kúni suw sewip pisiredi hám ızǵarlay ústi jawıp qoyıladı. ılaydı kereginshe alıp, stoldıń ústine urıp-urıp pisiriledi.

E toparı: toparlarǵa gúlal eskizin usınadı.

		A toparı: toparlarğa kórinisti plastilnografiya usılında islew barısı túsindirilip beriledi. Máselen, gúlal kórinisiniń fonın plastilnografiyanıń jgut-kontur usılında islewge boladı. Gúze hám basqa detallardı bórtpе usılda orınlawğa boladı. M toparı: Toparlarğa “Simmetriya” qağıydası tiykarında gúlaldıń kiyimi hám gúze kórinisin islep beredi.
Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Atamalar jarısı” metodi.	Relyef, gorelyef, barelyef
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Ilay yamasa plastilinnen usta gúlal kórinisin jasawdı juwmaqlań hám basqa qálegen kásip-óner adamınıń kórinisin jasań.
	Jumıs ornın jıynastırıw	

12-SABAQ

Shólkemlestiriv bólimi	Sabaqtıń teması	Milliy oyınshıqlar músınlerin jasaw.		
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıǵa mayda músınshilik haqqında maǵlıwmat beriw hám plastilinnen qozı músınin jasaw usılların úyretiw.		
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardı estetik hám kórkemlik jaqtan tárbiyalaw, olardı qorshaǵan ortalıqqa, jámiyettegi jańalıqlarǵa bolǵan baqlaw qábiletin ósiriw, sonday-aq, olarda ólshew, shamalaw hám modellestiriw qábiletlerin qalıplestiriw.		
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń berilgen tema boyınsha músın jasaw sheberligin rawajlandırıw. Olardaǵı dumalaq músın islew barısında is qural-larınan durıs paydalanıw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel etiw kónlikpelerin qalıplestiriw.		
	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar músınshilik túrlerin ajırata aladı. S – Oqıwshı berilgen tema boyınsha mayda dumalaq músın isley aladı. M – Oqıwshı kórinis elementlerine proporciya qaǵıydalarına ámel etken jaǵdayda isley aladı. A – Oqıwshı kórinisti islew barısında onıń elementlerin bir-birine baylanıstıra aladı. R – Oqıwshı kórinis formasın hám reńin durıs tańlay aladı. T – Oqıwshı kórinisten kórkem bezegin isley aladı.		
	Sabaq túri	Jańa bilim beriwshi.		
	Sabaq metodı	Awızeki túsindiriw, “Kollaj” metodı, klaster, prezentaciya		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgi		
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, ápiwayı, plastilin, karton		
	Klass taxtasınıń bezeliwi		Mayda músınshilik dóretpeleriniń úlgi.	
	Atamalar	Kórinis, dumalaq músın, mayda músınler, steka.		

SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
Tiykarǵı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı
	Aldıńǵı sabaq temasını bekkemlew	Aldıńǵı sabaq teması “Aqılıy hújim” metodı arqalı bekkemlenedi. Gúlalshılıqtaǵı tiykarǵı shiyki zat ne? Gúlalshılıqta tiykarǵı is quralı ne bolıp esaplanadı? Ózbekstan xalıq súwretshisi, gúlal usta Umar Joraqulov qaysı gúlalshılıq mektebine tiykar salǵan? Plastilinografiya ne? Plastilinnen börtpe músin jasawdıń qanday usılları bar? Plastilinnen modullı börtpe músin jasawdıń qanday usılları bar? Plastilinnen mozaikalı börtpe músin qalay jasaladı? Plastilinnen kontur-jgut usılında börtpe músin qalay jasaladı? Topar oqıwshılarınıń juwapları tırılanadı hám ulıwmalastırıladı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.
	Taza temanı bayan etiw	Mayda plastika músinleri – ólshemleri onsha úlken bolmaǵan kishkene stanoklı músinler. Mayda plastika músinleri qımbat bahalı tas, ılay, farfor, ayna, sıyaqlı nárselerden tayarlanadı. Mayda plastika músinleri in-sanǵa zawıq berip, gózzallıǵı menen shkaflardı, jazıw stolların bezep turadı. Hamro Rahimova (1896–1979)
		Ózbekstan xalıq ámeliy óneriniń mayda plastika oyınshıqlar ustası gúlal Hamro Rahimova áyyemgi dástúriy mayda formalar músinshiliginiń ustası.

Juwmaqlawshı bólim	Ámeliy jumıs	Mayda plastika músinin jasaw ushın xalıq ertekleri qaharmanlarınıń biri “qozı”nı tańlaymız. Qozı sadalıq, kewilsheklik simvolı bolıp esaplanadı, ol hámiy-she adamlardıń qasında.
		
	“Kollaj” metodı.	Taza temanı bekkemlew Topar oqıwshılarınıń jumısları “Jaylaw” maketine jámlenedi. Nátiyjede “Jaylaw” músinshilik kompoziciyası payda boladı.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Basqa bir oyınshıq músinin jasań.
Jumıs ornın jıynastırıw		

13-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	Dasturqandaǵı jemisler.
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarǵa milliy dástúrlerimizdiń biri dasturqan haqqında maǵlıwmat beriw hám plastilinnen “Dasturqandaǵı jemisler” kórinisin jasawdı úyretiw, tema boyınsha túsinik payda etiw.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılarda milliy dástúrlerimizdi húrmet etiw hám qádirlewge, jumıs orınların durıs shólkemlestiriw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel qılǵan jaǵdayda islewge úyretiw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń súwretlew óneriniń músinshilik túri haqqındaǵı bilimlerin rawajlandırıw.
	STEAM maqseti 	S (science) – tábiyiy pánler. T (technology) – texnologiya. E (engineering) – injenerlik. A (art) – súwretlew óneri. M (math) – matematika.

	Sabaq túri	Aralas
	Sabaq metodi	Awizeki túsindiriv, “Kollaj” metodi, klaster, prezentaciya
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyinsha reprodukciyalar, slaydlar, oqiwshılardıń jumıslarınan úlgiler
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, plastilin, reńli karton
	Klass taxtasınıń bezeliwi	 Temağa baylanislı dó-retpelerden úlgiler
	Atamalar	mayda plastika, dasturqan, jemisler
SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
Tiykargı bólim	Shólkemlestiriv bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqiwshıların kishi toparlarğa bóliw hám toparlarğa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqiwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew 	“Debat” (Tartıs) metodi. Toparlarğa aldıńǵı sabaq teması boyınsha sorawlar beriledi. 1. Mayda plastika degenimiz ne? 2. Mayda plastika músinleri qanday nárselerden tayarlanadı? Oqiwshılardıń juwapları tıńlanadı hám de ulıwmalastırıladi.
	Taza temanı bayan etiw 	Taza tema slaydlar arqalı “Prezentaciya” metodi tiykarında túsindiriledi. Dasturqan Oraylıq Aziya hám Shıǵıs xalıqlarında awqatlanıw waqıtında tóseletuǵın gezleme bolıp, ol hár qıylı jemisler menen bezeledi. Bizlerde dasturqan miymandoslıq simvoli bolıp esaplanadı. Dasturqan jayılǵannan keyin, eń dáslep nan qoyıladi. Onnan keyin dasturqanǵa shay ákeli-nedi. Sońınan, basqa jemisler menen bezeledi.

Tiykargı bólim	Ámeliy jumıs S T E A M Ámeliy jumıs barısında hár bir topargá tapsırma beriledi. S toparı: dasturqanğa qoyılatuğın miyweler haqqında mağlıwmat beriledi. Máselen, sabaqlıqta berilgen alma, almurt hám qáreli gúz jemisleri. Alma temirge bay bolğan miywe. Alma miywe-sinde 15% ke shekem qant, temir, kaliy, mıs, B1, B2, PP vitamin, aktiv kislotası bar, ol emlik qásiyetke iye miywe bolıp esaplanadı. T toparı: dasturqanğa qoyılatuğın shaynek kese hám gúzeniń isleniw texnologiyası haqqında qısqasha mağlıwmat beredi. Gúlalshılıq buyımları úsh túrge ajratılğan ılaydan jasalğan ıdıslar, keramika buyımlar hám farfor buyımlar. Gúlalshılıq buyımlarınıń eń ápiwayı-ılay ıdıs ılaydan tayarlanadı hám arnawlı peshte pisiriledi. E toparı: topar aғzaları dasturqanğa qoyılatuğın gúze hám quman eskizin sızıp, jasadı hám usınadı. Quman áyyemnen shay hám ishimlikler ushın ıdıs sıpatında qollanılıp kelgen. Gúlal ustalar oğan kórkem islewler berip jasadı. A toparı: toparlarğa kórinisti dumalaq músin usılında islew barısı túsindirip beriledi.
---	--

		 M toparı: toparlarğa “Dasturqan” mûsinshilik kompozitsiyasınıń elementleriniń konstruktiv analizin qılıp beredi. Yaǵnıy hámme elementlerin geometriyalıq dúzilisin kórsetedi. Nan – dumalaq Alma – sheńber Almurt – úlken sheńber, kishkene sheńber Qárelı – oval Dasturqan – kvadrat Quman – dumalaq, tórtmúyeshlik, úshmúyeshlik. A toparı: gúze hám sarımsaq natyurmortın grafikada islew haqqında maǵlıwmat beredi. M toparı: geometriyalıq formalardan gúze hám sarımsaq sızıw usılların kórsetip beredi. Gúze sarımsaqtan neshe ese úlken?
Juwmaqlawshı bólim		Taza temanı bekkemlew
	“Prezentaciya” metodi.	Toparlar ámeliy jumıslarınıń prezentaciyasın isleydi hám túsindirip beredi.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Islegen dasturqanıńızdı basqa ıdıs hám miyweler menen toltırıń.
		Jumıs ornın jıynastırıw

14-SABAQ

	Sabaqtıń teması	“Ur, toqpaq!” ertegi tiykarında mûsin jasaw.
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarǵa “Ur, toqpaq!” ertegi haqqında maǵlıwmat beriw hám ertek tiykarında mûsin jasaw usılların úyretiw.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılarǵa estetikalıq hám kórkemlik jaǵınan tárbiya beriw, olardıń qorshap turǵan átirapqa, jámiyettegi jańalıqlarǵa baylanıslı baqlaw qábiletin ósiriw, olarda ólshew, shamalaw hám modellestiriw qábiletlerin qalıplestiriw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardı berilgen tema boyınsha mûsin jasaw sheberligin rawajlandırıw. Olardaǵı dumalaq mûsin islew barısında is qurallarınan durıs paydalanıw hám sanitariya-gigiena qaǵıydalarına ámel etiw kónlikpelerin qalıplestiriw.

Shólkemlestiriw bólimi	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar músınshilik túrlerin ajırata aladı. S – Oqıwshı berilgen tema boyınsha mayda dumalaq músın isley aladı. M – Oqıwshı kórinis elementlerine proporciya qaǵıydaları-na ámel etken jaǵdayda isley aladı. A – Oqıwshı kórinisti islew barısında onıń elementlerin bir-birine baylanıstıra aladı. R – Oqıwshı kórinis formasın hám reńin durıs tańlay aladı. T – Oqıwshı kórinistiń kórkem bezewin isley aladı.		
	Sabaq túri	Jańa bilim beriwshi.		
	Sabaq metodi	Awızeki túsindiriw, “Modellestiriw” metodi, aqılıy hújim, prezentaciya		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlğiler		
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, plastilin, karton		
	Klass taxtasınıń bezeliwi		“Ur toqpaq!” ertegine baylanıslı súwretler	
	Atamalar	Kórinis, dumalaq músın, steka, simmetriya, proporciya		
SABAQTÍŇ BARÍSÍ				
Tiykarǵı bólim	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.		
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.		
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew 	Aldıńǵı sabaq teması “Aqılıy hújim” metodi arqalı bekkemlenedi. Plastilinografiya degenimiz ne? Bizde dasturqan neniń simvolı bolıp esaplanadı? Dasturqanǵa dáslep ne qoyıladı ? Nan qoyılǵannan keyin izinen ne qoyıladı? Topar oqıwshılarınıń juwapları tıńlanadı hám ulıwmalastırıladı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.		

Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw	Ózbek xalqınıń ájayıp ertegi “Ur toqpaq!” úlken tárbıyalıq áhmiyetke iye. Ğarrı hám láylek ertektıń bas qaharmanları. “Ur toqpaq!” ertegi insanlardı jaqsılıqqa jeteleydi, ótirik sóylemewge, amanatqa qıyanet etpewge shaqıradı. “Prezentaciya” metodı arqalı oqıwshılargá “Ur toqpaq!” ertegi tiykarında video kórinis qoyılıp beriledi.
	Ámeliy jumıs Modellestiriw metodı	Sabaqlıq penen islenedi Ámeliy jumıs barısında toparlarǵa hár qaysısına bólek tapsırmalar beriledi. Topar oqıwshıları “Modellestiriw” metodı tiykarında músın isleydi. 1-topar: “Ur toqpaq!” ertegindegi láylektiń birinshi inamı “Qaynar gúze”ni súwretlep beredi. 2-topar: “Ur toqpaq!” ertegindegi láylektiń ekinshi inamı “Ashıl dasturqan”dı súwretlep beredi.

Tiykargı bólim		 3-topar: “Ur toppaq!” ertegindegi láylektiń úshinshi inamı “Ur toppaq”tı súwretlep beredi.
Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Kollaj” metodi.	Topar oqıwshılarınıń jumısları ulıwmalastırıladı. Toparlardıǵa tema boyınsha sorawlar beriledi. 1. “Ur toppaq!” qaysı xalıq ertegi? 2. “Ur toppaq!” erteginiń bas qaharmanları kimler? 3. Ertektiń juwmaǵı ne? Topar oqıwshılarınıń juwapları tırılanadı hám ulıwmalastırılardı.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Sabaqlıqta berilgen “Ur toppaq!” ertegi tiykarında islengen músindi juwmaqlaw, qálegen basqa ertek tiykarında músın jasaw.
	Jumıs ornın jıynastırıw	

3 - B A P. R E Ń L I S Ú W R E T

Reŋli súwret – súwretlew óneriniŋ eŋ sulıw túri. Baslawısh klasslarda “Reŋli súwret” babı oqıwshılardıń jas ayırmashılıqlarınan kelip shıqqan halda ótıledi. Temalar ápiwayıdan quramalıǵa qaray úyretiledi. Milliy oqıw baǵdarlamasında temalar ápiwayı hám qızıqlı berilgen.

Reŋli súwret dóretpeleri maylı boyaw, akvarel, guash sıyaqlı hár túrli boyawlar menen qaǵaz betine, gezleme, karton, diywal, ayna sıyaqlı tegislikler júzine islenedi. Reŋli súwret dóretpelerinde reŋ tiykarǵı orındı iyeleydi.

Reŋli súwret stanoklı, monumental, miniatyura túrлерinen ibarat. Stanoklı Reŋli súwret degende súwretshiler arnawlı ásbap-stanok (molbert) járdeminde islenetuǵın dóretpeler túsiniledi. Stanoklı Reŋli súwret dóretpeleri dım úlken bolmaǵan tegis materiallar betine boyawlar menen islenedi. Stanoklı Reŋli súwrette kóbinese maylı boyaw hám akvarelden paydalanıladı.

Monumental Reŋli súwret dóretpeleri úlken ólshemde boladı hám olar kóbinese imaratlardıń ishki hám sırtqı diywallarına maylı boyaw, tempera boyawları menen islenedi.

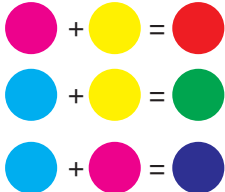
Miniatyura – Reŋli súwret dóretpeleri sulıw, júdá kishkene, názik boladı. Reŋli súwrettiń bul túri Shıǵısta, ásirese, Oraylıq Aziyada úlken abırayǵa erisken. Házirgi kúnde, onnan tek ǵana kitaplardı bezewde qollanıp qoymastan, al hár qıylı qutisha, suwqabaq sıyaqlı nárselerdi bezewde keŋ paydalanılmaqta.

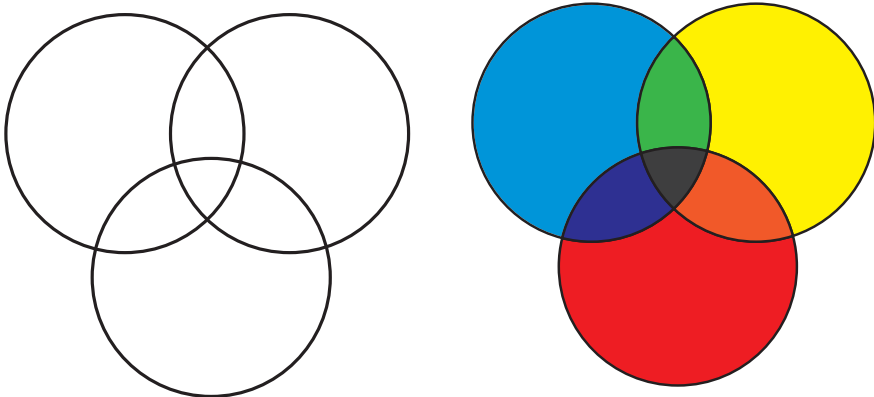
Baslawısh klasslarda súwretlew óneri pániniń “Reŋli súwret” babında tómendegi is quralları isletiledi:

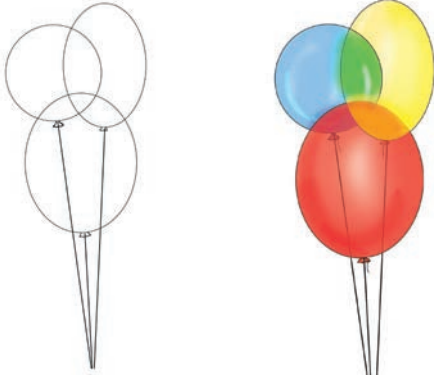
Qálem hám qıl qálem, suw ıdıs, palitra, guash, akvarel boyaw, óshirgish.

17-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	Ayqulaq. Tiykargı hám qospa reńler. Reńler aralaspası.		
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarda tiykargı hám qospa reńler haqqında túsinik qalıplastiriw. Tiykargı hám qospa reńlerdi aralastırıp shıǵarıw basqıshların úyretiw.		
	Tárbiyalıq	Reńtanıw bilimleri arqalı súwretlew óneriniń Reńli súwret túrine oqıwshılardıń qızıǵıwshılıǵın arttırıw.		
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılarda óz betinshe reńlerdi bir-birine aralastırıp, jańa reńdi shıǵarıw kónlikpelerin rawajlandırıw.		
	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar reń túrlerin, tiykargı hám qospa reńlerdi ajrata aladı. S – Oqıwshı reńlerdi bir-birine qosıp aralastırıp shıǵara aladı. M – Reńlerdi aralastırıp shıǵarıwda reńlerdi salıstıra aladı. A – Oqıwshı kórinis islew barısında reń túrlerinen durıs paydalanı aladı elementlerin bir-birine baylanıstıra aladı. R – Súwretti sızip hám boyawda hár qıylı reńlerdi aralastırıp, jańa reńdi payda qıla aladı. T – Oqıwshı berilgen kórinisti tiykargı hám qospa reńler menen boyap, juwmaqlay aladı.		
	Sabaq túri	Dástúriy (jańa bilimlerin ózlestiriw hám ámeliy shınıǵıw)		
	Sabaq metodı	“Confronto”, “Prezentaciya”		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlğiler		
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápteri, ápiwayı qara qálem, óshirgish, qıl qálem hám boyawlar, plastilin, karton		
	Klass taxtasınıń bezeliwi		Tiykargı hám qospa reńler	

	Atamalar	Tiykargı reñler, qospa reñler
SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi toparlarğa bóliw hám toparlarğa at beriw.
	Úyge tapsırma-sın soraw hám bahalaw	Aldıngı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıngı sabaq temasın bekkemlew	Aldıngı sabaq teması “Aqlıy hújim” metodı arqalı bekkemlenedi. Plastilinografiya degenimiz ne? Plastilinnen bórtpe músin jasawdıń qanday usılları bar? Plastilinnen modulli bórtpe músin qanday etip islenedi ? Plastilinnen mozaikalı bórtpe músin qanday etip islenedi? Plastilinnen kontur-jgut bórtpe músin qanday etip islenedi? Topar oqıwshılarınıń juwapları tıńlanadı hám ulıwmalastırıladı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.
	Sabaqtıń maqsetli jarıtılıwı.	
Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw	Reñniń túrleri tiykargı hám qospa reñlerge bólinedi. Súwretlew ónerinde úsh tiykargı reñ bar. Olar qızıl, sarı hám kók (aspan kók). Tiykargı reñlerdi bir-birine aralastırıp qospa reñlerdi shıǵarıwǵa boladı. Máselen, sarı reñ+qızıl reñ = qızǵılt sarı (oranjeviy),qızıl reñ + kók = siya reñ, kók reñ + sarı reñ = jasil reñ payda boladı. Tábiyatta 200 den aslam reñ bar bolıp, tiykargı hám qospa reñ bolǵan reñlerdi bir-birine aralastırıp qosıw arqalı hár qıylı reñlerdi shıǵarıwımızǵa boladı. Súwretshi dóretpesin jaratıp atırǵanda usı reñlerdi bir-birine qosıp, sıyqırlı káramat jaratadı. Tiykargı reñlerden qospa reñlerdi aralastırıp shıǵarıw ushın albomımızǵa hawa sharların sızamız.

	Ámeliy jumis Modellestiriw metodi 	Ápiwayı qara qálemde hawa sharların sızıp alamız. Reńler menen islew ańsat bolǵanı ushın geometriyalıq formaǵa iye bolǵan shar kórinisinen paydalanamız. Albomǵa sheńber yáki oval formalı shar súwretin sızamız. Shardı tiykarǵı reńler menen boyaymız. Formalardıń kórinisi tolıǵı menen boyaladı. Hár bir reń basqa shardıń bir bólegine úst-pe-úst boyalıwı nátiyjesinde aralasıp, qospa reńdi payda etedi. Oqıwshı qıl qálem menen aralastırıw texnikasın jaqsı ózlestiriwi ushın soǵan uqsas usılda suwlı boyawlar járdeminde reń aralaspasın shıǵarıwdı úyretedi.
Juwmaqlawshı bólim	"Confronto" metodi, "Prezentaciya" metodi.	Taza temanı bekkemlew Topar oqıwshılarına yamasa jeke tártipte oqıwshılar menen "Confronto" metodınan paydalanıp qızıqlı soraw juwaplar ótkeriledi. Oqıwshılardıǵa hár qıylı reprodukciyalar kórsetiledi. Olar salıstırıp, qaysı reńler aralaspasınan paydalanılǵanın túsindirip beredi. "Prezentaciya" metodi tiykarında topar yamasa jeke tártipte reńlerdi aralastırıp, jańa reń payda etedi. Topar yamasa jeke tártipte oqıwshılar aralastırıp shıǵarǵan reńleri prezentaciyası kórip shıǵıladı.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Sabaqlıqta berilgen hawa sharınıń súwretin salıw.
	Jumis ornın jıynastırıw	

20-SABAQ

Shólkemlestiriv bólimi	Sabaqtırnıń teması	Jilli reńler. “Jolbarıstırnıń balası”nırń súwretin salıw.		
	Sabaqtırnıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıǵa reń túrleri haqqındaǵı bilimlerin bekkemlew (jilli hám suwıq reńlerdi qollanıw haqqında túsinik beriw)		
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardıń jabayı tábiyat haqqındaǵı bilimlerin keńeytiw. Qızıl kitapqa kirgen haywanlar haqqında qızıqlı maǵlıwmatlar menen tanıtırıw.		
	Rawajlandırırwshılıq	Oqıwshılardıń sóz baylıǵın ósiriw, tábiyatqa, onı asırıp abaylawǵa qızıǵıwshılıǵın oyatırw, ekologiyalıq tárbiyanı rawajlandırırw.		
	STEAM maqseti	S (science) – tábiyiy pánler. T (technology) – texnologiya. E (engineering) – injenerlik A (art) – súwretlew óneri M (math) – matematika.		
	Sabaq túri	Aralas		
	Sabaq metodı	“Pantomima” metodı, “Kishi toparlarda islew” metodı, Dástúriy emes metod		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgiler		
Sabaqtırnıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápter, ápiwayı qara qálem, óshirgish, akvarel boyaw, qıl qálem.			
Klass taxtasınırń bezeliwi		Jolbarıstırnıń balasınıń súwreti.		
Atamalar	Akvarel hám guash boyawları, tiykarǵı, qospa, jilli hám suwıq reńler. Axromatikalıq hám xromatikalıq reńler.			
SABAQTırNıń BARısı				
Shólkemlestiriv bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; v) taxtaǵa temanı jazırw,sabaqqa tayarlıq kórirw, jumıs ornın tayarlaw; d) klass oqıwshılardıń kishi 3 toparlardıǵa bóliw hám toparlardıǵa at beriw. Máselen: “Jabayı haywanlardı úyreniwshiler” toparı; “Úy haywanların úyreniwshiler” toparı; “Suw haywanların úyreniwshiler” toparı;			

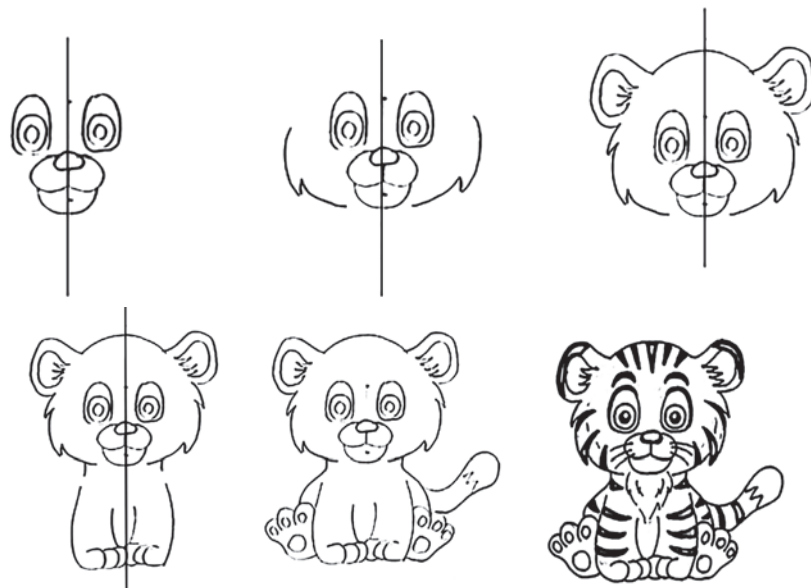
	Ўйге тaпсирмасин soraw hám bahalaw	Aldinğı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldinğı sabaq temasın bekkemlew	“PANTOMIMA” METODÍ Oqıwshılar ayılğan reń hám nárseni pantomimik qol háreketleri menen kórsetip beredi. Aynalamızdağı hár qıylı nárselerdiń reńi hám formasın qol háreketleri menen súwretleymiz. Oqıtıwshı hár qıylı reńlerdi izbe-izlikte aytıp baradı, oqıwshılar bolsa jıllı reń bolsa, qolların joqarıǵa kóteredi. Oqıwshılardıń dıqqatın bir jerge jámlew maqsetinde reń túrleri almasırlılıp aytıp barıladı. Reńler teması qaytalanıp alınadı. Tema boyınsha oqıwshılar sıızǵan súwretleri kórip, bahalanadı. Oqıwshılardıń juwapları ulıwmalasırlılıadı.
Sabaqtıń maqsetli jarıtılıwı		
Tıykarǵı bólim	Taza temanı bayan etiw 	KISHI TOPARLARDA ISLEW METODÍ “Jabayı haywanlardı úyreniwshiler” toparı; “Úy haywanların úyreniwshiler” toparı; “Suw haywanların úyreniwshiler” toparı; S (science) – tábiyiy pánler. Toparlarǵa soraw hám tapsırmalar beriledi. Hár bir toparǵa berilgen tapsırma bahalanıp barıladı. 1-tapsırma. Hár bir topar ózine tiyisli haywannıń atın jazıp shıǵadı (belgilengen waqt ishinde) 2-tapsırma. Jazılğan haywannıń atların 2 ge ajratadı. Hár qıylı baǵdarlar boyınsha ajratıwı múmkin: Geografıyalıq jaylasıwı yamasa otxor hám góshxor ekenine qaray. Jańa temanı ótiwde kishi toparlardagı maǵlıwmatlar keńeytirilip, túsinik beriledi hám olardıń qáte-kemshilikleri kórsetip ketiledi. Jańa tema toparlar juwabına baylanısırlılıp túsindiriledi. Tábiyatta jobarıslar eki túrde ushıraydı: aq hám sarı.

Ámeliy jumis

T (technology) – texnologiya.

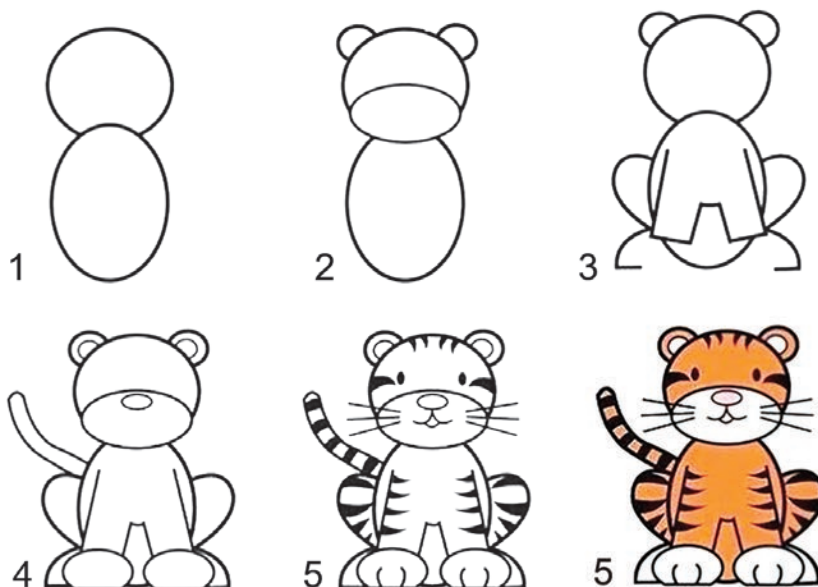
Ámeliy jumis barısında toparlarda islew “Simmetriya usılı”nda texnologiya páni menen baylanısqan halda alıp barıladı. Bul usılda súwrettiń tuwrıdan tuwrı kórinisin proporciya hám simmetriyalıq bóliniwi menen súwretlewge boladı.

E (engineering) – injenerlik.

Jolbarıstıń balasınıń súwretin oqıwshılardıń jasınıń ayırma-shılıgın esapqa alğan halda, geometriyalıq figuralar járdeminde sızıwı múmkin.

Onıń ushın jolbarıstıń balasınıń súwretin proektlep alamız. Sızılmadan shablon tayarlanadı.

		A (art) – óner Jolbaristíń balasınıń súwretin salıw usılı oqıwshınıń jas ayır-mashılıǵın esapqa alǵan halda tańlap alınıp, kórsetip beriledi.
Juwmaqlawshı bólim	“Bul qızıq” metodu. 	Taza temanı bekkemlew M (math) – matematika. Bul qızıq! Jolbarıslar pıshıq sıyaqlılardıǵa kiredi. Jolbarıslar ortasha 15 jıl jasaydı. Malay jolbarısları bolsa 50 jıl ómir súredi eken. Jolbarıslardıń ortasha salmaǵı 400-550 kg, uzınlıǵı 3-3,5 m boladı. Jolbarıslar 6 balaǵa shekem balalaydı, olar 2-2,5 jasqa shekem anaları menen qaladı. Jolbarıslar 5 metrden 10 metrge shekemgi biyiklikke sekire aladı. Tema boyınsha soraw juwaplar ótkerilip, belsendi toparlar xoshametlenedi.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Shınıǵıw dápterine temaǵa baylanıslı tapsırmanı orınlaw.
Jumıs ornın jıynastırıw		

25-SABAQ

Shólkemlestiriv bólimi	Sabaqtin teması	Tábiyattağı tereklerdin jıl máwsimlerine qaray ózgeriwin súwretlew.		
	Sabaqtin maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıǵa tábiyattı baqlawdı úyretiw, terek túrleri haqqında túsini beriw. Olarda hár qıylı boyaw usılların islete biliw qábiletin qalıplestiriw.		
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardıń jabayı tábiyat haqqındaǵı bilimlerin keńeytiw. Qızıl kitapqa kirgen haywanlar haqqında qızıqlı maǵlıwmatlar menen tanistiriw.		
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń báhárde birinshi gúlleytuǵın miyweli terekler haqqındaǵı bilimlerin keńeytiw (tábiyiy pánler integraciyası tiykarında temanı túsindiriw)		
	STEAM maqseti 	Tema STEAM dástúri tiykarında shólkemlestiriledi. Pánler ara integraciya tiykarında hár qıylı metodlardan paydalanıladı. Súwretti bir neshe baǵdar boyınsha sızıw hám boyaw úyretiledi.		
	Sabaq túri	Aralas		
	Sabaq metodi	“Ne ushın?” metodi Kishi toparlarda islew metodi “Proektlew” metodi		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgi ler		
	Sabaqtin qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápter, ápiwayı qara qálem, óshirgish, akvarel boyaw, qıl qálem.		
	Klass taxtasınıń bezeliwi	 	Tereklerdin jıl máwsimlerine qaray ózgerisi súwretlen-gen kórinisi.	
	Atamalar	Jılı, suwıq, axromatik hám xromatik reńler		

SABAQTÍŇ BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; v) taxtağa temanı jazıw,sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; d) klass oqıwshıların kishi 3 toparlarğa bóliw hám toparlarğa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıngı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıngı sabaq temasını bekkemlew	Oqıwshılar aynalamızdağı hár túrli nárselerdiń reńi hám formasın gúzetedı. “Ne ushın?” metodı tiykarında ótilgen tema qaytalanıp alınadı. Bunnan basqa, “Jıllı hám suwıq reńler”, “Axromatikalıq hám xromatikalıq reńler”, “Tábiyat dúnyası” temalarında joqarıdağı metod tiykarında soraw-juwap ótkeriledi. Tema boyınsha oqıwshılardıń sızğan súwretleri kórip, bahalanadı. Oqıwshılardıń dıqqatın bir jerge jámlew maqsetinde reń túrleri aralas halda ayıp barıladı. Ótilgen tema sol tárizde tákirarlanıp alınadı. Tema boyınsha oqıwshılardıń sızğan súwretleri kórip, bahalanadı. Oqıwshılardıń juwapları ulıwmalastırıladı.
Sabaqtıń maqsetli jarıtılıwı		
Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw 	S (SCIENCE) – TÁBIYIY PÁNLER. Ózbekstanda 4 máwsimde de tábiyattı baqlawğa boladı. Tábiyattıń gózzallıǵı aynalamızdağı hár qıylı terekler menen. Terekler egiliw maqsetine qaray 2 túrge bólinedi: 1.Dekorativ terekler 2.Miyweli terekler Ne ushın?” metodı tiykarında qızıqlı soraw juwap ótkeriledi.

		 “Ne ushin?” metodi tiykarında qızıqlı soraw juwap ótkeriledi.
Tiykargı bólim	Ámeliy jumıs	T (technology) – texnologiya. Ámeliy jumıs barısında texnologiya páni menen baylanısqa halda berilgen temanın 3 ólshemli kórinisi hám kólemli kórinisi payda qılınadı.
		Bul usılda onıń tuwrıdan tuwrı kórinisin proporciya hám simmetriyalıq bóliniwi menen de súwretlewge boladı. E (engineering) – injenerlik. “Proektlew” hám “Modellestiriw” metodları tiykarında hár túrli geometriyalıq figuralar menen eskiz sıızıp alınadı.

Eskiz kórinisi sızıp alınıp, 3D modeli jasaladı. Sızılğan kórinisten shablon tayarlanadı.

Hár qıylı lekalo tayarlanadı. Shablon tayarlap, 3D modeli jasaladı.

A (art) – óner

“Bórtpe relyef” plastilinografiya texnikası tiykarında kórinis islew.

Tiyyargı bólim		
		“Bastırma” texnikası. Súwret járdemshi sıziqlar menen basqışpa-basqış sıziıp alınadı. Soń qurılıs qıl qálemleri yamasa arnawlı tayarlanğan jumsaq bastırğıshlar járdeminde boyaladı. Súwret islew texnikası.
		

Tiykargı bólim		 Súwret islew texnikası
	Taza temanı bekkemlew	
Juwmaqlawshı bólim	“Bul qızıq” metodi.	M (math) – matematika. “Qızıqlı sanlar” metodi Quramında 14-16 % qant Kislotalar- 0,6-1,2% S, RR vitamini-28–31% pektin qosımtası-0,38–1,27% karotin 10 mg ğa shekem Quramında 29–58% may bar.

		 Tema boyınsha soraw juwap ótkerip, belsendi toparlar xosha-metlenedi.
Juwmaqlawshı bólim	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Shınıǵıw dápterine temaǵa baylanıslı tapsırmanı orınlaw, súwret salıwda hár túrli texnikalıq baǵdarların tańlaw.
		Jumıs ornın jıynastırıw

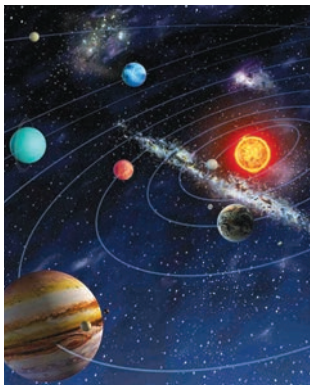
4 - B A P. K O M P O Z I C I Y A

Kompoziciya – latinscha “compositio” sózinen alingán bolıp, “hár qıylı bóleklerdi bir pútinge birlestiriw, baylanıstırıw” mánisin ańlatadı. Súwretlew ónerinde kompoziciya súwret tegisligi hám kórinis arasındagı baylanıstı bildiredi.

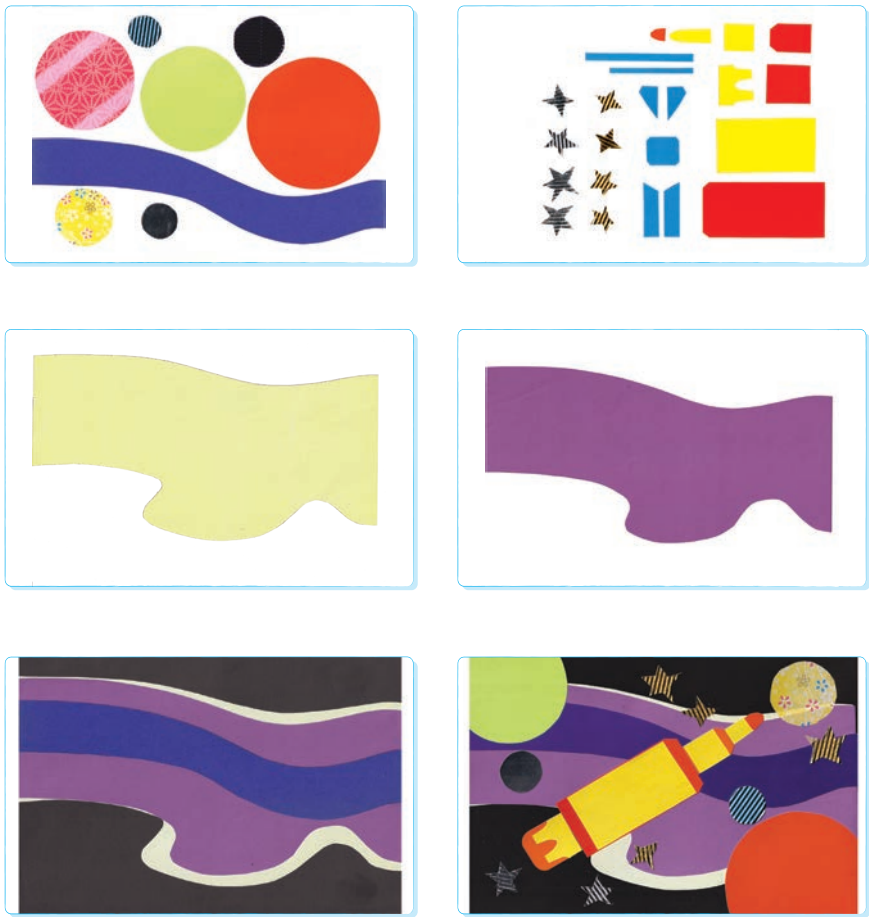
Súwretlew ónerinde kompoziciya súwretshiniń ideyasın anıq jetkerip beriwshi qural bolıp, onda dóretiwshiniń sheberligi ayqın kórinedi. Kompoziciya arqalı avtor sıızıq, forma, reń hám obrazlardı keltiredi, hawa keńisligin ózlestiredi hám kórkem ortalıq jaratadı. Kompoziciya tiykarın sheshim, forma anıqlıgı hám olardıń óz-ara sáykesligi dúzedi. Súwretlew óneriniń hár bir túri ózine tán kompoziciyalıq usıllarǵa iye. Súwretlew óneriniń hár bir túri ózine say kompoziciyalıq usıllarǵa iye.

28-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	“Kosmosqa párwaz” temasında kollaj usılında kompoziciya islew
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarda tema boyınsha kollaj haqqındaǵı túsiniklerdi qalıplestiriw. Kollaj usılı tiykarında kompoziciyanı orınlawdı úyretiw.
	Tárbiyalıq	Kompoziciya arqalı oqıwshılardıń kosmos haqqındaǵı bilimlerin asırıw, olarǵa planetalar hám juldızlar haqqında maǵlıwmat beriw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılarda óz betinshe kompoziciya dúziw kónlikpelerin rawajlandırıw.
	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar súwretlew óneri túrleri tiykarında kompoziciya dúze aladı. S – Oqıwshılar kompoziciyanı basqıshlar izbe-izliginde dúze aladı. M – Reńlerdi payda etiwde reń salıstırmalılıǵına ámel qıladı. A – Oqıwshılar súwret salıw barısında reń túrлерinen durıs paydalana aladı R – Súwretti sıızǵanda hám boyaganda hár qıylı usıllardı durıs qollana aladı. T – Oqıwshılar berilgen súwretti tiykarǵı hám qospa reńler menen boyap, juwmaqlay aladı.
	Sabaq túri	Aralas (jańa bilimlerdi ózlestiriw hám ámeliy shınıǵıw)
	Sabaq metodı	“Aqılıy hújim” metodı, “Kishi toparlarda islew” metodı, “Prezentaciya” metodı
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukcıyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgiiler
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápter, ápiwayı qara qálem, óshirgish, qıl qálem hám reńli boyawlar, qayshı, jelim, karton.

	Klass taxtasınıń bezeliwi		Kosmos haqqındaǵı súwretler	
	Atamalar	Kollaj, kompoziciya		
SABAQTÍN BARÍSÍ				
Shólkemlestiriw bólimi	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi 3 toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw. Taxtaǵa sáne jazıladı. Klass náwbetshisiniń xabarlandırıwı tırılanadı. Búgingi kún jańalıqları haqqında gúrrińlesedi.		
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalana- dı.		
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	Aldıńǵı sabaq teması “Aqılıy hújim” metodı arqalı bekkemle- nedi. Kompoziciya degenimiz ne? Súwretlew óneriniń qaysı túrinde kompoziciya isletiledi? Báhár kompoziciyasın súwretlewde qanday reńler pawdalanı- ladı? Toyǵın sarı qanday reń bolıp esaplanadı? Topar oqıwshılarınıń juwapları tırılanadı, juwmaqları ulıwma- lastırıladı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.		
Sabaqtıń maqsetli ashıp beriliwi				
	Taza temanı bayan etiw	Quyash sisteması Quyash, onıń átirapındaǵı segiz planeta hám basqa aspan denelerinen turadı. Quyash-úlken juldız. Ol quyash sistemasınıń ortasında jaylasqan. Planetalar quyash átirapında aylanıp turatuǵın deneler bolıp esaplanadı. Quyash sisteması segiz planetadan ibarat. Ne ushın planetalar kvadrat formasında emes? Planetalardıń tartılıs kúshiniń tásirinen olar dumalaq. Bul kúsh hámme oraylarǵa tartadı hám shar formasın payda qıladı. Biz jasap atırǵan planeta Jer dep ataladı. Jer Quyashtan keyingi úshinshi planeta bolıp esaplanadı.		

		Kosmosti ўyreniw ushın kosmonavt bolıw kerek. Kosmonavtlar aspan kemesine otırıp, kosmosqa sayaxat etedi hám onı ўyrenedi. Bilesizbe, birinshi kosmonavt Yuriy Alekseyevich Gagarin bolǵan. Ol “Vostok” hawa kemesinde 1961-jılı 12-aprelde Jer átirapın aylanıp shıqqan birinshi adam. Sonıń ushın 12-aprel “Kosmonavtlar kúni” sıpatında bayramlanadı.
Tıykarǵı bólim	Ámeliy jumıs “Kishi toparlarda islew” metodı.	Kollaj francuzsha sóz bolıp, “jelimlew” degen mánini ańlatadı.

Tiykargı bólim		Kollaj usılında islew barısında sıızılğan súwretler ústine gazeta, jurnal hám basqa nárselerden qıyıp alınğan súwretler, jazıwlar jabıstırıp shıǵıladı. Kompoziciyanı orınlawda reńli qaǵaz, karton, qayshı, jelimdi qaysı túrinen bolsa da paydalanıwǵa boladı. Oqıwshılar kishi toparlarǵa bólinedi. Topar aǵzalarına tapsırma beriledi. Máselen, bir oqıwshı kartonnıń ústine qaǵaz jabıstıradı. Ekinshi oqıwshı jabıstırılğan qaǵazǵa qara yamasa toyǵın kók reńde fon beredi. Úshinshi oqıwshı hawa kemesiniń súwretin saladı. Eki oqıwshı planetalardıń súwretin saladı. Topar aǵzaları jumıstı juwmaqlaǵannan keyin, fon berip tayarlanğan qaǵazǵa súwretlerin qıyıp jabıstıradı.
		
	Taza temanı bekkemlew	
	“Prezentaciya” metodi	Hár bir topar aǵzaları jeke tártipte islegen súwretlerin topar ushin tayarlanğan karton qaǵazlı fonǵa jabıstıradı. “Prezentaciya” metodi tiykarında hár bir topar birgelikte tayarlagan kollajdıń prezentaciyasın qıladı.

Juwmaqlawshı bólim		
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Sabaq barısında alınğan bilimleri tiykarında shınıǵıw dápterine “Kosmosqa sayaxat” temasında kollaj islew.
	Jumis ornın jiynastırıw	

29-SABAQ

Shólkemlestiriv bólimi	Sabaqtıń teması	STATIKA HÁM DINAMIKA.		
	Sabaqtıń maqseti Bilim beriwshilik	Oqıwshılarda tema boyınsha statika hám dinamika haqqındaǵı túsıniklerdi qalıplestiriv. Bul usıllar tiykarında kompoziciya basqıshlarınń orınlanıwın úyretiw.		
	Tárbiyalıq	Kompoziciya arqalı oqıwshılardıń kosmos haqqındaǵı bilimlerin asırıw, olarǵa planetalar hám juldızlar haqqında maǵlıwmat beriw.		
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılarda óz betinshe kompoziciya dúziw kónlikpelerin rawajlandırıw.		
	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar súwretlew óneri túrleri yamasa usılları (kollaj) tiykarında kompoziciya dúze aladı. S – Oqıwshılar kompoziciyanı basqıshlar izbe-izliginde dúze aladı. M – Reńlerdi payda etiwde reń salıstırmalılıǵına ámel qıladı. A – Oqıwshılar súwret salıw barısında reń túrлерinen durıs paydalana aladı R – Súwretti sızganda hám boyaganda hár qıylı usıllardı durıs qollana aladı. T – Oqıwshılar berilgen súwretti tiykarǵı hám qospa reńler menen boyap, juwmaqlay aladı.		
	Sabaq túri	Aralas (jańa bilimlerdi ózlestiriv hám ámeliy shınıǵıw)		
	Sabaq metodı	“Aqılıy hújim” metodı, “Kishi toparlarda islew” metodı, “Prezentaciya”		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumslarınan úlgiler		
	Sabaqtıń qurallandırıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápter, ápiwayı qara qálem, óshirgish, qıl qálem hám reńli boyawlar		
	Klass taxtasınıń bezeliwi		Statika hám dinamikaǵa baylanıslı súwretler	
	Atamalar	statika, dinamika		

SABAQTÍN BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; v) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; d) klass oqıwshıların kishi 3 toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw. Taxtaǵa sáne jazıladı. Klass náwbetshisiniń xabarlandırılıwı tırılanadı. Búgingi kún jańalıqları haqqında gúrrińlesedi.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	Aldıńǵı sabaq teması “Aqılıy hújim” metodı arqalı bekkemlenedi. Bul kim? Kollaj degenimiz ne? Kollaj kompoziciyasında qanday jumıs quralları isletiledi? Birinshi kosmonavt adam kim? Birinshi kosmonavt ushqan kemeniń atı qanday? Tovar oqıwshılarınıń juwapları tırılanadı, juwmaqları ulıwmalastırılardı. Belsendi oqıwshılar xoshametlenedi.
Sabaqtıń maqsetli ashıp beriliwi		
	Taza temanı bayan etiw. Dinamika, statika	Dinamika súwretlew ónerinde háreketti bildiredi. Máselen, – sportshılardıń jarısta juwırıwı;

– raketanıń kosmosqa usıwı;

– at jarısınıń barısı;

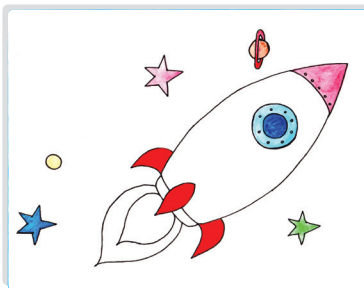
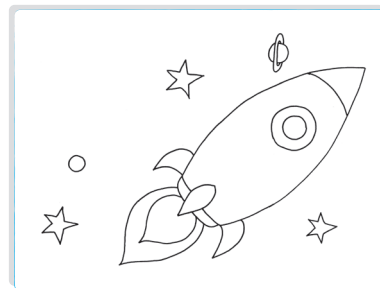
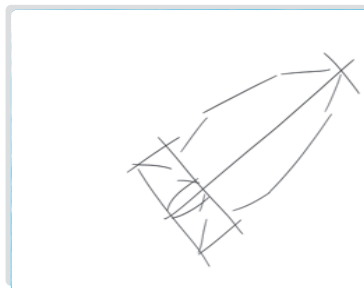
– júzip baratırǵan sportshı hám usıǵan uqsas kórinisler.

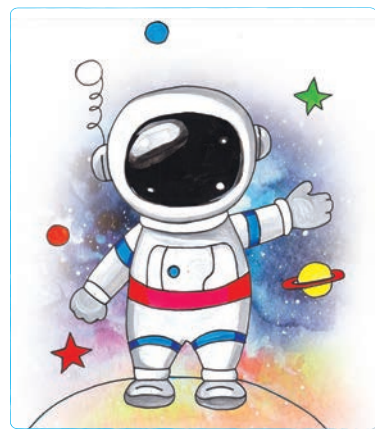
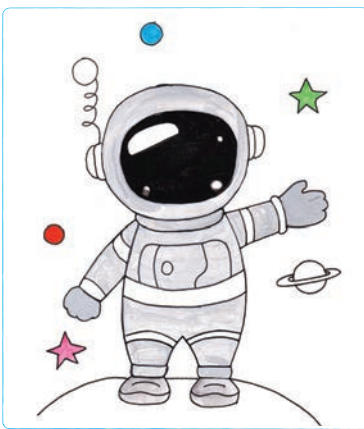
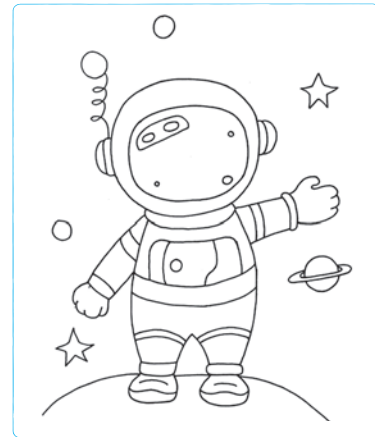
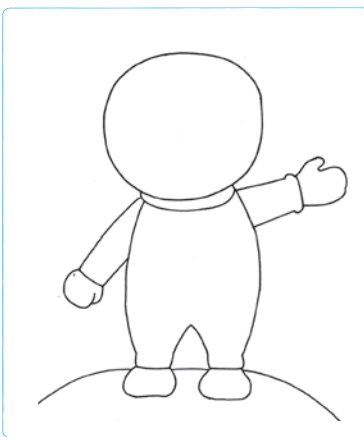
Tiykargı bólim		Statika tınıshlıq jaǵdayı hám háreketsizlikti bildiredi. Máselen: – kosmonavt hám ushiwǵa tayarlanıp turǵan rake- ta; – uyqlap atırǵan adam;
		– baǵqa ornatiłǵan músin hám usıǵan uqsas kórinisler.

Ámeliy jumís
“Kishi toparlarda
islew” metodi.

Birinshi topar ushın tapsırma:
“Raketa ushıp baratır” súwretin basqıshpa-basqısh isleydi.

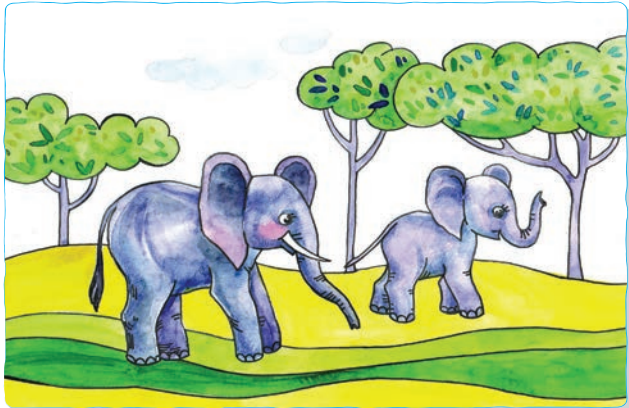
Ekinshi topar ushın tapsırma:
“Kosmonavt” súwretin basqıshpa-basqısh isleydi.

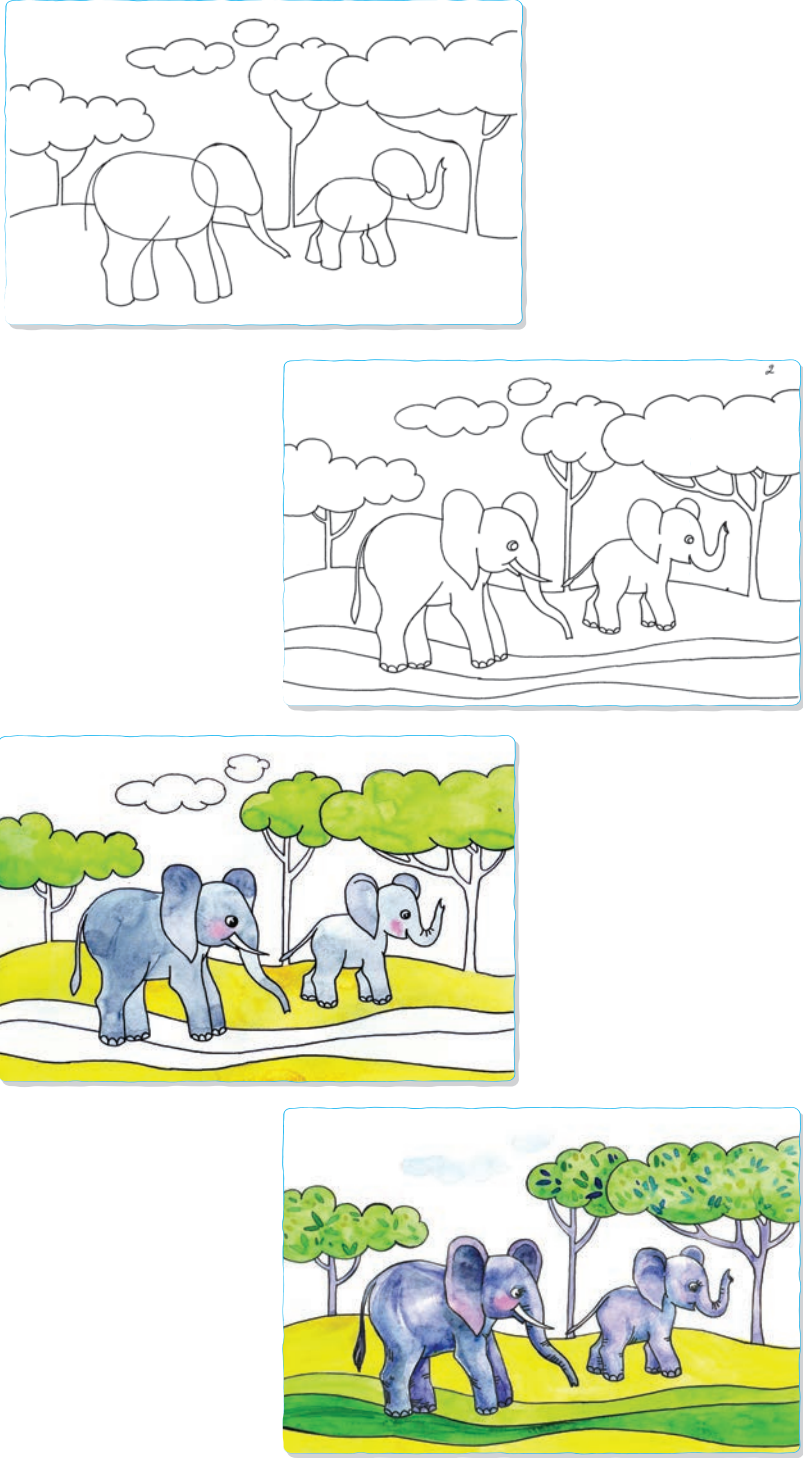
Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Prezentaciya” metodu tiykarında hár bir topar birgelikte tayarlağan kompoziciyalıq súwretiniń prezentaciyasın qıladı. Kompoziciya qaysı usılda orınlanganın túsindiredi: statika-da yamasa dinamikada ma?	
	“Prezentaciya” metodu. 	
Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw		Sabaq barısında alınğan bilimleri tiykarında shınıǵıw dápterine “Kosmonavt” hám “Raketa ushıp baratır” temasındaǵı súwretlerden birin islew.
Jumıs ornın jıynastırıw		

30-SABAQ

	Sabaqtıń teması	Ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciya islew.
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardı ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciya haqqında túsiniqlerdi qalıplestiriw. Ashıq hám jabıq kompoziciya islew usılların úyreti.
	Tárbıyalıq	Oqıwshılardı estetikalıq hám kórkemlik jaqtan tárbiyalaw, olardıń aynalamızǵa, jámiyetge jańalıqlarǵa baylanıslı baqlaw qábiletin ósiriw, hám de, olarda ólshew hám modellestiriw qábiletin qalıplestiriw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılarda óz betinshe kompoziciya dúziw kónlikpelerin rawajlandırıw.

Shólkemlestiriv bólimi	CSMART maqseti	C– Oqiwshılar súwretlew óneri túrleri tiykarında kompoziciya dúze aladı. S – Oqiwshılar kompoziciyanı basqışlar izbe-izliginde dúze aladı. M – Reñlerdi payda etiwde reñ salıstırmalılıǵına ámel qıladı. A – Oqiwshılar súwret salıw barısında reñ túrlerinen durıs paydalana aladı R – Súwret salǵanda hám boyaǵanda hár qıylı texnikalıq usıllardı durıs qollana aladı. T – Oqiwshılar berilgen súwretti tiykarǵı hám qospa reñler menen boyap, juwmaqlay aladı.
	Sabaq túri	Aralas (jańa bilimlerdi ózlestiriv hám ámeliy shınıǵıw)
	Sabaq metodı	“Aqılıy hújim” metodı, “Kishi toparlarda islew” metodı, “Prezentaciya”
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqiwshılardıń jumıslarınan úlğiler
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápter, ápiwayı qara qálem, óshirgish, qıl qálem hám reñli boyawlar
Shólkemlestiriv bólimi	Klass taxtasınıń bezeliwi	Temaǵa baylanıslı súwretler
		
	Atamalar	Kompoziciya, ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciya

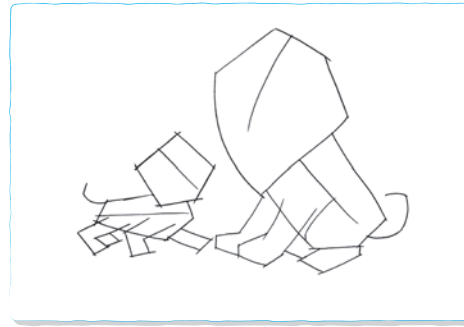
SABAQTÍN BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; v) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; d) klass oqıwshıların kishi 3 toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw. Taxtaǵa sáne jazıladı. Klass náwbetshisiniń xabarı tırnanadı. Búgingi kún jańalıqları haqqında gúrrinlesedi.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	Aldıńǵı sabaq teması “Blic-soraw” metodı arqalı bekkemlenedi. Kompoziciya degenimiz ne? Súwretlew óneriniń qaysı túrinde kompoziciya isletiledi? Hawa kompoziciyası degenimiz ne? Statika degenimiz ne? Dinamika degenimiz ne? Topar oqıwshılarınıń juwapları tırnanadı, juwmaǵı ulıwmalastırılardı. Belsendi qatnasqan oqıwshılar xoshametlenedi
Sabaqtırn maqssetli ashıp beriliwi		
Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw.	Ashıq kompoziciyada tábiyat kórinisi fonında haywanlar yamasa basqa nárseler súwretleniwi múmkin. Máselen, toǵaydaǵı ayıw, tábiyattaǵı jıraf, atızdaǵı traktor, tawdaǵı búrkıt, shólistandaǵı túye hám usıǵan uqsaqan súwretler.
		Jabıq kompoziciyada bolsa nárseler-predmetler xana yamasa imarattırn ishinde súwretlenedi. Máselen, cirk saxnasındaǵı masqarapaz, aynanıń aldındaǵı gúller, stoldırn ústindegi gúze, kitapxanadaǵı kitaplar hám usıǵan uqsaqan súwretler.

Tiykargı bólim	Ámeliy jumıs “Kishi toparlarda islew” metodı.	Dáslep oqıwshılarǵa ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciya islew usılların túsindirip, ámeliy kórsetip beriledi. Kompoziciya simmetriyalıq, assimetriyalıq etip islenedi. Ámeliy jumısta toparlarǵa tapsırma beriledi. Ashıq túrdegi kompoziciya:
		

Tiykargı bólim

Jabıq túrdegi kompoziciya

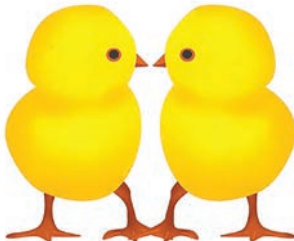

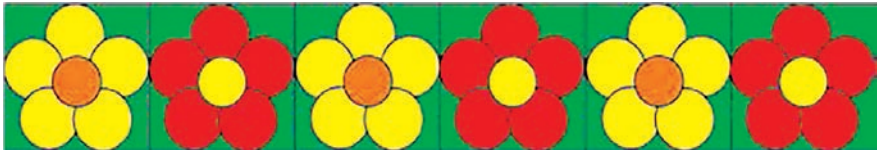
Juwmaqlawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Prezentaciya” metodu.	“Prezentaciya” metodu tiykarında hár bir topar ózleriniń jumıslarınıń prezentaciyasın qıladı kompoziciyanıń qaysı túrinde orınlanǵanı haqqında maǵlıwmat beredi.
	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Ashıq hám jabıq túrdegi kompoziciya islew.
	Jumis ornın jıynastırıw	

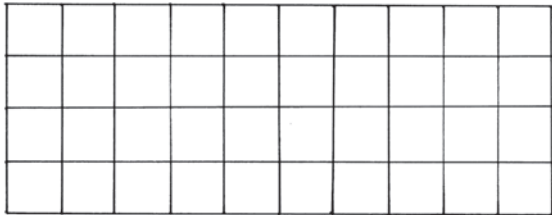
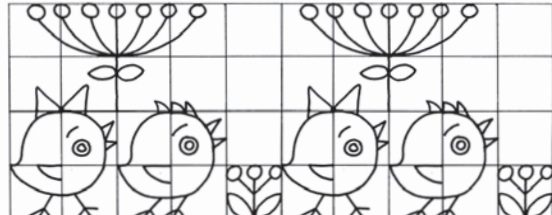
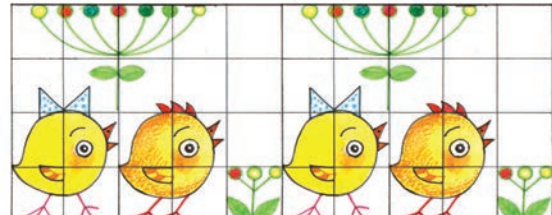

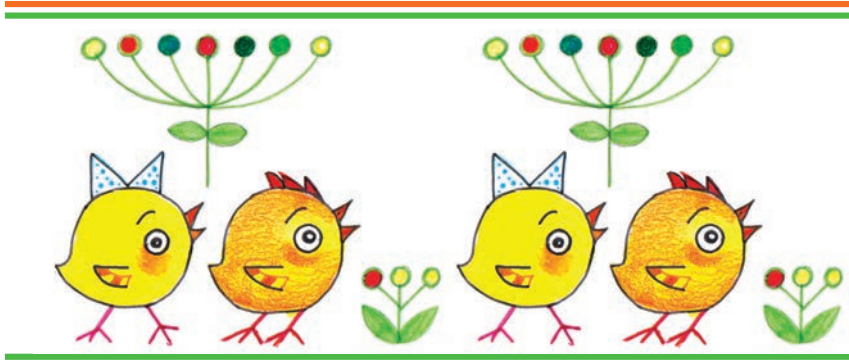
31-SABAQ

	Sabaqtıń teması	Kompoziciyadaǵı ritm.
Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılarda reń túrleri haqqındaǵı bilimlerin bekkemlew. Kompoziciyadaǵı ritm haqqında maǵlıwmat beriw hám bul haqqında olarda túsinik payda etiw.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardı estetikalıq hám kórkemlik jaqtan tárbiyalaw, olardıń tábiyattı baqlaw qábiletin hám dóretiwsheńligin ósiriw.
	Rawajlandırıwshılıq	Súwretlew óneriniń súwretlew quralların qollanıp súwret jaratıw, sızıw basqışları, perspektiva qaǵıydalarına ámel etip Reńli súwrette kompoziciya islew qábiletin rawajlandırıw.
	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar súwretlew óneri túrleri tiykarında kompoziciya dúze aladı. S – Oqıwshılar kompoziciyanı basqışlar izbe-izliginde dúze aladı. M – Reńlerdi payda etiwde reń salıstırmalıǵına ámel qıladı. A – Oqıwshılar súwret salıw barısında reń túrlerinen durıs paydalana aladı. R – Súwretti sızǵanda hám boyaganda hár qıylı texnikalıq usıllardı durıs qollana aladı. T – Berilgen súwretti tiykarǵı hám qospa reńler menen boyap, juwmaqlay aladı.

	Sabaq túri	Aralas		
	Sabaq metodi	“Trafaret” texnikası, “Kishi toparlarda islew” metodu, “Blic-soraw” metodu		
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlgiler		
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápteri, ápiwayı qara qálem, óshirgish, akvarel boyawı, qıl qálem		
	Klass taxtasınıń bezeliwi		Shójeniń súwreti	
	Atamalar	Ritm, kompoziciya		
SABAQTÍN BARÍSÍ				
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi 3 toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.		
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Oqıwshılardıń aldınǵı tema boyınsha ámeliy jumısları bahalanadı.		
	Aldınǵı sabaq temasın bekkemlew 	Aldınǵı sabaq “Qálemshe” metodu arqalı bekkemlenedi. Toparlarda qálemshe maketi arqalı tarqatpa sorawlar beriledi. Oqıwshılar 4 juwap berip, qálemsheni qálemdanǵa salıp qoyadı. 1-toparǵa: Jıllı reńler dep nege ayıladı? Kompoziciya atamasına túsiniq beriń.		

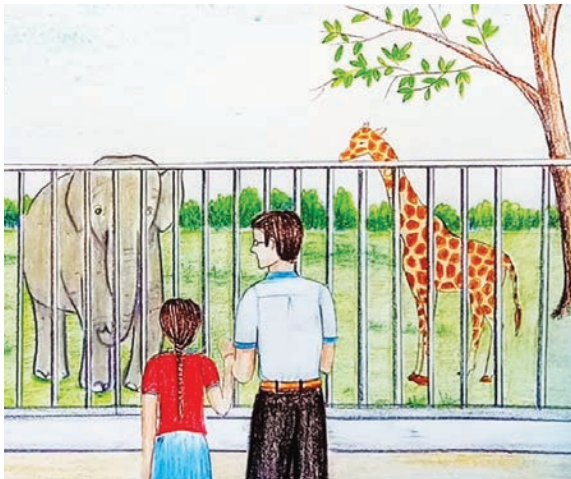
		2-toparğa: Suwıq reñler dep nege ayıladi? Ashıq türdegi kompoziciyağa túsınık berin. 3-toparğa: Axromatikalıq reñlerge qaysı reñler kiredi? Jabıq türdegi kompoziciyağa túsınık berin. Toparlardıń juwapları ulıwmalastırıladi, durıs juwap bergen topar oqıwshıları xoshametlenedi.
Sabaqtıń maqsetli ashıp beriliwi		
Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw. 	Oqıwshılarga ritm haqqında maǵlıwmat beriledi. Ritm – elementleriniń belgili bir izbe-izlikte almasıwı hám qaytalanıwı.
		Peyzaj kompoziciyasında ritm bir neshe terektiń yamasa terekke túsip turǵan quyash nurınıń, reñlerdiń qaytalanıwı tárizinde bolıwı múmkin. Quslardıń ushıp kelip, terek shaqasına izbe-iz qonıwınıń súwreti kompoziciyada ritmdi payda etedi. Quslardıń gezek penen dán shoqıp atırǵanınń súwretlew de kompoziciyada ritmdi payda etedi. Naǵıs kompoziciyasında bolsa gúller izbe-iz almasıp yamasa qaytalanıp keledi.
	Ámeliy jumıs	Búgin sizler menen shójeler súwretinde kompoziciyadaǵı ritmin sızıw usılların úyrenemiz. Oqıwshılarga shójeler haqqında maǵlıwmat beriledi. Shóje – tawıqtıń (qus) palapanı. Olar arnawlı jerlerde, 20-28 dárejedegi jıllı temperaturada baǵıladi. 40–60 kúnliginde bolsa temperaturasını 20 dáreje jıllıdan túsiriwimiz múmkin.

		Shójeler mákiyen hám qoraz (shóje qoraz) boladı.
Tiykargı bólim	“Ayırmashılıgın tap” oyını 	Oqıwshılar shóje menen úyreksheniń ayırmashılıgın tabadı.
	“Nusqa kóshiriw” metodi 	Oqıwshılarga shójeler kompoziciyasın ritm tiykarında sızıw usıların “Nusqa kóshiriw” metodi arqalı kórsetip beredi. Toparlardıń jumısları baqlanadı, olarğa ámeliy járdem kórsetiledi.

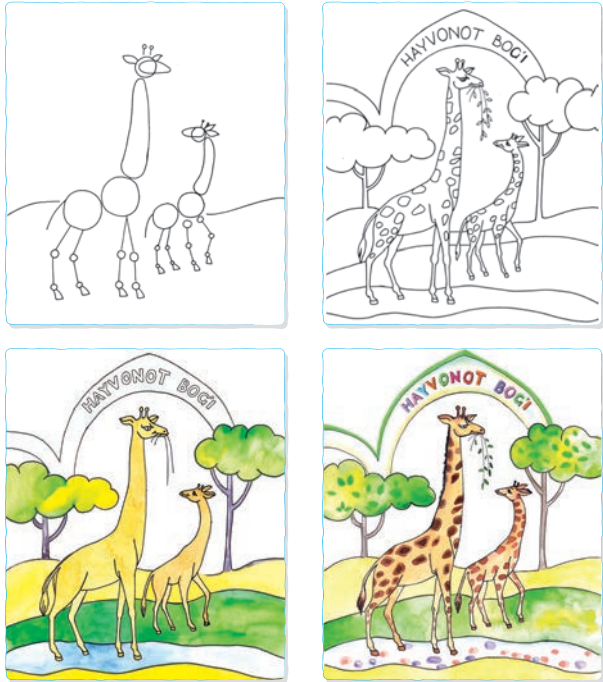
Jummaqalawshı bólim	Taza temanı bekkemlew	
	“Klaster” metodı.	Toparlarga soraw beriledi. 1-topar: kompoziciyada ritm haqqında sóylep beriń. 2-topar: naǵıs kompoziciyasında ritm haqqında aytıń 3-topar: peyzaj janrında ritmniń qollanıwı haqqında túsinik beriń.
	Úyge tapsırma beriw hám jummaqalaw	Shınıǵıw dápterine temaǵa baylanıslı tapsırmalardı orınlaw.
Jumis ornın jıynastırıw		

32-SABAQ

Shólkemlestiriw bólimi	Sabaqtıń teması	4-baqlaw jumısı. “Haywanat baǵı”.
	Sabaqtıń maqseti: Bilim beriwshilik	Oqıwshılardıń kompoziciya haqqındaǵı bilimlerin bekkemlew.
	Tárbiyalıq	Oqıwshılardıń tábiyat haqqındaǵı bilimlerin asırıw, haywanat dúnyasına mehrin oyatıw. Olardı Tashkent haywanat baǵı hám ol jerdegi Qızıl kitapqa kirgizilgen haywanlar haqqında qızıqlı maǵlıwmatlar menen tanıstırıw.
	Rawajlandırıwshılıq	Oqıwshılardıń sóz baylıǵın bayıtıw, tábiyatqa degen qızıǵıwshılıǵın oyatıw, hám onı asırıp abaylaw, ekologiyalıq tárbiyanı rawajlandırıw. Óz betinshe kompoziciya dúziw kónlikpelerin rawajlandırıw.
	CSMART maqseti	C – Oqıwshılar súwretlew óneri túrleri yamasa usılları (kollaj) tiykarında kompoziciya dúze aladı. S – Oqıwshılar kompoziciyanı basqıshlar izbe-izliginde dúze aladı.

		M – Reñlerdi payda etiwde reñ salıstırmalılıǵına ámel qıladı. A – Oqıwshılar súwret salıw barısında reñ túrlerinen durıs paydalana aladı R – Súwretti sıǵanda hám boyaǵanda hár qıylı usıllardı durıs qollana aladı. T – Oqıwshılar berilgen súwretti tiykargı hám qospa reñler menen boyap, juwmaqlay aladı.
	Sabaq túri	Aralas (jańa bilimlerdi ózlestiriw hám ámeliy shınıǵıw)
	Sabaq metodı	“Aqılıy hújim” metodı, “Kishi toparlarda islew” metodı, “Prezentaciya”
	Sabaqqa kerekli kórgizbeli qurallar	Tema boyınsha reprodukciyalar, slaydlar, oqıwshılardıń jumıslarınan úlǵiler
	Sabaqtıń qurallandırılıwı	Sabaqlıq, shınıǵıw dápter, ápiwayı qara qálem, óshirgish, qıl qálem hám reñli boyawlar
	Klass taxtasınıń bezeliwi	Haywanat baǵınıń súwreti
		
	Atamalar	Komponovka, ritm, kompoziciya

SABAQTÍŃ BARÍSÍ		
	Shólkemlestiriw bólimi	a) sálemlesiw; b) qatnastı anıqlaw; d) sabaqqa tayarlıq kóriw, jumıs ornın tayarlaw; e) klass oqıwshıların kishi 3 toparlarǵa bóliw hám toparlarǵa at beriw.
	Úyge tapsırmasın soraw hám bahalaw	Aldıńǵı tema boyınsha oqıwshınıń ámeliy jumısları bahalanadı.
	Aldıńǵı sabaq temasın bekkemlew	“Aqılıy hújim” metodı. Oqıwshılarǵa qızıqlı sorawlar beriledi. Olardan qızıqlı juwaplar tırılanadı. Júrektiń bir tegis urıwınıń dawısın ne dep aytamız? Muzıkada ritm ataması barma? Súwretlew ónerinde ritm qay jerlerde isletiledi? Ritm túrleri qaysılar? Oqıwshılardıń juwabı ulıwmalastırıladı.
Sabaqtıń maqsetli ashıp beriliwi		
Tiykargı bólim	Taza temanı bayan etiw	Toparlarǵa soraw hám tapsırmalar beriledi. Hár bir toparǵa berilgen tapsırma bahalanıp barıladı. 1-tapsırma. Hár bir topar aǵzasına tiyisli bolǵan “Tashkent haywanat baǵındaǵı” haywan atların jazıp shıǵadı. (Belgilengen waqıt dawamında) 2-tapsırma. Jazılǵan haywan atların 2 toparǵa ajıratadı. Haywanlardı otxor hám góshxor, jırtqısh hám jabayı sıyaqlı túrlerine ajratıwǵa boladı. Kishi toparlarda berilgen maǵlıwmatlardı keńeytip, túsinik beredi hám olardıń qáte-kemshiliklerin kórsetip ketedi.

	“Bul qiziq” metodi Qiziqli ma’lumot beriw. Oqiwshilardın ózinen de qiziqli ma’lumot aliw. Qizil kitapqa kirgizilgen 350 den artıq jo’galıp baratırǵan haywan túrleri bar	Ja’na tema boyınsha toparlar juwabına baylanıstırılıp túsin-diriledi. Tashkent haywanat baǵı 1924-jılda Orta Aziya universiteti zoologları baslaması menen shólkemlestirilgen. 1997-jıldıń 1-sentyabrında Tashkent qalasındaǵı botanika baǵı janında jaylasqan ja’na haywanat baǵı paydalanıwǵa tapsırıldı. Onıń aymaǵı házir 21,5 gektar maydanda jaylasqan. Búgingi kúnde haywanat baǵında tómendegi bólimleri bar: “Akvarium», “Terrarium», “Primatlar», “Totıquslar», “Quslar», “Jırtqıshlar», “Suw qusları», “Tuyaqlılar», “Omırtqasızlar», “Kishi sút emiziwshiler», “Vivarium”, “Haywanlardı kóbeytiw ushın balalar baqshası». Zamanagóy Tashkent haywanat baǵında Xalıqaralıq hám Respublika Qizil kitaplarına kirgizilgen, ózgeshe hám joq bolıp ketiw qawipinde turǵan jániwarlar bar.
Tiykargı bólim	Ámeliy jumıs	Ámeliy jumıs barısında toparlarda islew. Hár bir topar A3 formattaǵı qaǵazǵa toparlıq súwret soǵadı.

	Taza temani bekkemlew	
	“Prezentaciya” metodi	“Prezentaciya” metodi tiykarında hár bir topar birgelikte tayarlağan kollaj yamasa kompoziciyasınıń súwretin prezentaciya qıladı. Tema tiykarında soraw-juwap ótkeriledi, belsendi topar xoshametlenedi.
Juwmaqlawshı bólim	Úyge tapsırma beriw hám juwmaqlaw	Shınıǵıw dápterindegi temaǵa baylanıslı tapsırmalardı orınlaw. Haywanat baǵı súwretin salıw.
	Jumis ornın jıynastırıw	

“KÓRKEM ÓNER” MUZEYLERINE SAYAXAT METODÍ

Súwretlew óneri sabaqlarında oqıwshılardı ózbek súwretshi hám músinshileri menen tanıstırıp barıw maqsetke muwapıq boladı. Onıń ushın hár qıylı qızıqlı metodlardan paydalanıwı kerek. Bunda “Kórkem óner muzeylerine sayaxat” metodu jaqsı nátiyje beredi. Sebebi bir waqıttıń ishinde oqıwshılar hám kórkem óner muzeyi menen, hám súwretshiler hám olardıń dóretpeleri menen tanısadı. Nátiyjede oqıwshılardıń súwretlew ónerine degen qızıǵıwshılıqları jáne de artadı.

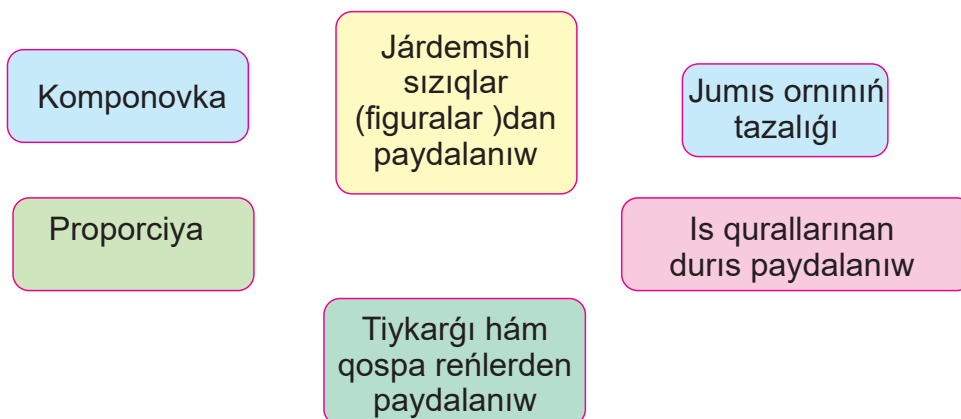
“Kórkem óner muzeyine sayaxat” sabaqların onlayn hám de oflayn ótkeriwge boladı.

SÚWRETLEW ÓNERI PÁNINIŇ BAHALAW KRITERIYASÍ

Súwretlew óneri páni oqıwshılarda kórkem estetikalıq mádeniyat, dóretiwshilik kóz qaras hám kreativ kónlikpelerdi rawajlandırıwda ayrıqsha áhmiyetke iye.

Súwretlew óneri pánin oqıtıwda bahalawdıń jańa kriteriyası járiyalanıp, oqıwshılardıń bilimi hám ámeliy kónlikpeleri múnásip bahalanıwı názerde tutılǵan.

3-KLASS USHÍN BAHALAW QURALLARÍ

BAHALAW KRITERIYASI

Kónlikpeler	Oqıw maqsetleri
Komponovka	2.1.1. Súwretti qağaz yamasa tegislik betine durıs jaylastıra aladı.
Proporciya	2.2.1. Súwretti salıwda proporciyanı durıs belgileydi.
Estetika	2.3.1. Súwretti salıw barısında temağa baylanıslı bárshe qağıydalardı durıs qollanadı.
Súwretti salıw	2.4.1. Súwretti salıw barısın durıs baslay aladı.
	2.4.2. Súwretti salıw izbe-izligin bileđi.
	2.4.3. Súwretti tolıq isley aladı.

Bahalaw shkalası. 5 ballı bahalaw shkalası saqlap qalınadı. Hár bir shkalağa say bahalaw kriteriyaları sınavdan ótkeriledi

Belgilengen tapsırma	Durıs orınlangan tapsırmalar sanı	Nadurıs orınlangan tapsırmalar sanı	Bahalaw
5	5	-	5
5	4	1	4
5	3	2	3
5	2	3	2
5	1	4	1
5	-	-	-

SÚWRETLEW ÓNERI PÁNINDE TEMALAR BOYÍNSHA BAHALAW KRITERIYLARÍ

Sáne		
Tema		
Oqıwshınıń F.A.A.		Jámi toplağan balı

1-tapsirma	Súwrettiń qaǵazǵa durıs jaylastırılıwı.	1	
2-tapsirma	Sızıw izbe-izligin durıs orınlawı	1	
3-tapsirma	Tapsırmalardı orınlaw barısında is qurallarınan durıs paydalanıwı.	1	
4-tapsirma	Tapsırmalardı óz betinshe durıs sıza alıwı.	1	
5-tapsirma	Juwmaqlanǵan jumıstı prezentaciyalaw hám talqılaw.	1	

O'quv nashri

TASVIRIY SAN'AT

O'QITUVCHILAR UCHUN METODIK QO'LLANMA

(Qoraqalpoq tilida)

Awdarmashi Ayg'ul Primbetova

Redaktor Damexan Tajetova

Korrektor Elenora Nietullaeva

Kórkem redaktor Sarvar Farmonov

Texnikaliq redaktor Akmal Sulaymonov

Dizayner Alimardon Aqilov

Betlewshi Xudayberganov Rustam

Baspağa 25.05.2022 jili ruxsat etildi. Pishimi 60x84 $\frac{1}{8}$.

Arial garniturası. Kegli 12 shponlı. Ofset baspa.

Shártli baspa tabağı 13,02. Baspa-esap tabağı 15,49.

Tiraji ____ nusxa. Buyırtpa № ____

“_____” MCHJ nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.

100011. Toshkent, Navoiy ko'chasi, 30.

Telefon: (371) 244-87-55, 244-87-20.

Faks: (371) 244-37-81, 244-38-10.

e-mail: uzbekistan@iptd-uzbekistan.uz

www.iptd-uzbekistan.uz